

יועצים לתואר ראשון

ד"ר נעמי מאיריידן, ד"ר גל ונטורה

רכות מנהליות

גב' שירלי ברנדל, גב' אירית בכר

טלפון

02-5893315/6

דוא"ל

h&t@bezalel.ac.il

המחלקה
להיסטוריה
ותיאוריה
Department of
History
and Theory

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שואפת ללוות את הסטודנטים בבצלאל בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים. תוכנית הלימודים של המחלקה חותרת לחשוף את הסטודנטים להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות, לעיצוב ולאדריכלות תוך התבוננות בתהליכי יצירה.

תוכנית הלימודים נבנתה מתוך גישה הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים השראה והעשרה. הגישה הבינתחומית באה לידי ביטוי בקורסים רבים, וחותרת לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה אליה נחשף כל אחד מן הסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה. במחלקה חברו יחד מרצים המציעים מגוון עצום של תחומי ידע, והמתמחים, בין השאר, בהיסטוריה של האמנות, בעיצוב ובארכיטקטורה מהעת העתיקה ועד ימינו.

סגל ההוראה של המחלקה כולל חוקרים המוצאים עניין בעולמות התוכן המשלבים בין רוח לפרקטיקה והמתמחים בפילוסופיה, בתרבות חזותית, בספרות, במוסיקה, בקולנוע, בארכיאולוגיה, בסוציולוגיה, במדע המדינה, במנהל עסקים, במדעי הטבע ועוד.

המחלקה שואפת להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם התרבות והחברה בה הם יוצרים. לצד קורסים המתמקדים במקום הישראלי מקיימת המחלקה באופן רצוף כנסים וימי עיון ומפרסמת ארבע פעמים בשנה את כתב העת 'היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים'.

סגל ההוראה	
מיכאל אברהם	michaelav@post.bezalel.ac.il
ד"ר איל אדלר	ayaladler@post.bezalel.ac.il
ד"ר איגור ארונוב	aigoraro@post.bezalel.ac.il
ד"ר חוה אלדובי	aldouby@post.bezalel.ac.il
שחר אורין	oryans@post.bezalel.ac.il
פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ	dnharial2@post.bezalel.ac.il
ד"ר ליאורה ביגון	liaorbig@post.bezalel.ac.il
ראובן בילסקי	raobnbil@post.bezalel.ac.il
ד"ר בן ברוך בליך	brokblik@post.bezalel.ac.il
נירית בן ארי	niritba@post.bezalel.ac.il
ד"ר יצחק בנימיני	izckbnim@post.bezalel.ac.il
ד"ר דורון בר	doronbrz@post.bezalel.ac.il
סיגל בריניר	siglbrn@post.bezalel.ac.il
ד"ר אורי ברטל	brtlaori@post.bezalel.ac.il
דור גז	dorgz@post.bezalel.ac.il
ד"ר רותי גינזבורג	ruthiginsburg@post.bezalel.ac.il
אורנה גרנות	orna_granot@post.bezalel.ac.il
שלי הרשקו-שר	slihrsko@post.bezalel.ac.il
ד"ר יונה וייץ	ionhoiz@post.bezalel.ac.il
ד"ר גל גנטורה	glontorh@post.bezalel.ac.il
מיכל וקסלר	vexler@post.bezalel.ac.il
ד"ר ראובן זהבי	raobnzhb@post.bezalel.ac.il
אהד זהבי	ohadzehavi@post.bezalel.ac.il
ד"ר רפאל זגורי אורלי	rpalgzor@post.bezalel.ac.il
ד"ר גיא טל	guy1tal1@post.bezalel.ac.il
ד"ר יעל כדורי	ialkdori@post.bezalel.ac.il
פרופ' אריאל כנפו	knafoariel@post.bezalel.ac.il
סיגל כנפו	knafosigal@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני לב	ronilb@post.bezalel.ac.il
אביב לבנת	abiblbnt@post.bezalel.ac.il
ד"ר חיים דעואל לוסקי	ciimdaoa@post.bezalel.ac.il
רוני לייבמן	ilronnliib@post.bezalel.ac.
אוהד לנדסמן	landesman@post.bezalel.ac.il
מירה לפידות	mirala@post.bezalel.ac.il
ד"ר נעמי מאירי-דן	namimair@post.bezalel.ac.il
ד"ר שמוליק מאירי	smaalmai@post.bezalel.ac.il
יז' מיכלוביץ'	izimikl@post.bezalel.ac.il

ד"ר עודד מנדה לוי	aoddmndh@post.bezalel.ac.il
ד"ר שושנה רוז מרזל	sosnhmrz@post.bezalel.ac.il
נירית גלסון	niritnls1@post.bezalel.ac.il
ד"ר אשר סלה (חל"ת)	asrslh@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני עמיר	amiron@post.bezalel.ac.il
ד"ר מיכל פופובסקי	miklpopo@post.bezalel.ac.il
ד"ר דרור פימנטל	drorpimn@post.bezalel.ac.il
ד"ר ארוז פלג	arzplg@post.bezalel.ac.il
צחי פרבר	zciprbr@post.bezalel.ac.il
עו"ד אייל פרייס	aiilprij@post.bezalel.ac.il
יגאל צלמונה	igalzmo@post.bezalel.ac.il
רן רבן	rnrbn@post.bezalel.ac.il
ד"ר רחל רפפורט	rclrppor@post.bezalel.ac.il
ד"ר חוסני אלח'טיב שאהדה	housnis@post.bezalel.ac.il
ד"ר גיא שטיבל	giastibl@bezalel.ac.il
זיוה שטרנהל	ziahstrn@post.bezalel.ac.il
רונית שטיינברג	sronit@post.bezalel.ac.il
ד"ר נדן שנקר	ndinsnkr@post.bezalel.ac.il
ד"ר בועז תמיר	baztmir@post.bezalel.ac.il

סגל הוראת קורסי אנגלית

ג'ודי אור-סתי, רכות לימודי האנגלית	
godiaor@post.bezalel.ac.il	
ג'ודי כספי	godikspi@post.bezalel.ac.il
הלן לוי	helenleuy@post.bezalel.ac.il
אנדרו לנג	andrilngi@post.bezalel.ac.il
גלית נחום	ngilat@post.bezalel.ac.il
לבנה סנה	lbnhsnh1@post.bezalel.ac.il

סגל הוראת קורס 'כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת'

גיא רון גלבע	rongilboag@post.bezalel.ac.il
הילה זקסנברג	hilhzksn@post.bezalel.ac.il
אודליה חירון	hitrondel@post.bezalel.ac.il
שניא מעיין	mayyansagy@post.bezalel.ac.il
יואב רונאל	ronelyoav@post.bezalel.ac.il

תוכנית הלימודים

שנים א' וב'

הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשנה הראשונה ובחלק מן השנייה, מורכבים מקורסי חובה המשותפים לכלל הסטודנטים בבצלאל ומקורסי חובה המותאמים למחלקות השונות בבצלאל.

— היקף הלימודים בשנה א' יעמוד על 6 נ"ז, כולן בקורסי חובה [את מבנה תוכנית הלימודים ראו להלן] — היקף הלימודים בשנה ב' יעמוד על 8 נ"ז [9 נ"ז בארכיטקטורה], על פי הפירוט הבא:

קורס חובה שנתי כללי	2 נ"ז
קורס חובה מחלקתי	1 נ"ז [2 נ"ז בארכיטקטורה]
קורס פרוסמינר שנתי	4 נ"ז
קורס בחירה מבואי	1 נ"ז

רשימת קורסי החובה הכלליים והמחלקתיים, הפרוי-סמינרים וקורסי המבוא לבחירה, מפורטת בהמשך.

שנים ג'-ד' [וה' בארכיטקטורה]

בשנים ג' וד' ללימודים יש לבחור קורסים בהיקף כולל של 10 נ"ז (15 נ"ז לסטודנטים במחלקה לארכיטקטורה בשנים ג'-ה'. בשנה ג' ילמדו הסטודנטים בארכיטקטורה קורס חובה 1 נ"ז, שני קורסי בחירה מתקדמים 2 נ"ז וסמינר 4 נ"ז) על-פי תחומי העניין, ובלבד שתישמר המסגרת הבאה:

— שנה ג' – סה"כ 7 נ"ז המחולקות באופן הבא:

סמינר	4 נ"ז
קורסי בחירה מתקדמים	3 נ"ז

— שנה ד' – סה"כ 3 נ"ז מרשימת קורסי הבחירה המתקדמים. סטודנטים בארכיטקטורה ישלימו 8 נ"ז בשנים ד' וה' ללימודיהם

תוכנית הלימודים – פירוט על-פי שנים

שנה א'	סה"כ 6 נקודות זכות
---------------	--------------------

1. קורסי חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 4 נ"ז:

אמנות מודרנית – קורס שנתי	2 נ"ז
תרבות המערב – קורס שנתי	2 נ"ז

2. קורסי חובה מחלקתיים בהיקף של 2 נ"ז להלן פירוט על-פי מחלקת האם:

אמנות	
מבוא להיסטוריה של הקולנוע, סמסטר א'	1 נ"ז
תיאוריות של צילום, סמסטר ב'	1 נ"ז

אמנויות המסך	
מבוא להיסטוריה של הקולנוע, סמסטר א'	1 נ"ז
קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית, סמסטר ב'	1 נ"ז (חובה למסלול וידאו)
להבין אנימציה, סמסטר ב'	1 נ"ז (חובה למסלול אנימציה)

ארכיטקטורה	
תולדות הארכיטקטורה – שנתי	2 נ"ז

עיצוב תעשייתי	
אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי, סמסטר א'	1 נ"ז
עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב'	1 נ"ז

צורפות ואופנה	
תולדות האופנה, סמסטר א'	1 נ"ז
אורבניה: מבטים על הגוף, סמסטר ב'	1 נ"ז

עיצוב קרמי וזכוכית	
הפצים, סמסטר א'	1 נ"ז
עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב'	1 נ"ז

צילום	
עדות וצילום – סמסטר א'	1 נ"ז
תיאוריות של צילום, סמסטר ב'	1 נ"ז

תקשורת חזותית	
מבוא לתקשורת חזותית, סמסטר א'	1 נ"ז
מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית, סמסטר ב'	1 נ"ז

שנה ב'	סה"כ 8 נקודות זיכוי (9 נ"ז בארכיטקטורה)
---------------	---

הלימודים בשנה השנייה מורכבים מן הקורסים הבאים:

1. קורס חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 2 נ"ז:

תולדות האמנות – קורס שנתי	2 נ"ז
---------------------------	-------

2. קורס חובה עיוני המותאם למחלקה בהיקף של 1 נ"ז [סטודנטים בארכיטקטורה נדרשים להשלים קורס בהיקף של 2 נ"ז], הפירוט להלן על-פי מחלקת האם:

אמנות	
אמנות ישראלית, סמסטר א'	1 נ"ז

צילום	
אמנות ישראלית, סמסטר א'	1 נ"ז

עיצוב תעשייתי	
עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו, סמסטר א'	1 נ"ז

עיצוב קרמי וזכוכית	
עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו, סמסטר א'	1 נ"ז

צורפות ואופנה	
עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו, סמסטר א'	1 נ"ז

תקשורת חזותית	
מבוא לפרסום, סמסטר א'	1 נ"ז

אמנויות המסך	
אמנות ישראלית, סמסטר א'	1 נ"ז

ארכיטקטורה	
ארכיטקטורה מודרנית, שנתי	2 נ"ז

3. פרוסמינר שנתי – 4 נ"ז (חובה ללמוד פרוסמינר בשנה ב', ניתן לבחור נושא מן הרשימה הבאה)

אדם ומותג בפרספקטיבה שיווקית ופסיכולוגית
איקונוגרפיה נוצרית
אמנות יהדות ומדרנה
אמנות לאחר הפוסט-מודרניזם
"גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות

הגוף כרוח האדם
ירושלים בתקופת המנדט הבריטי
לני ריפנסטאל: מצב גרמני?
מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל
מכשפות, צוענים ומשוגעים: "האחר" באמנות

מנגה ואנימה
מרנסנס לרטריו – על מחווה, ציטוט ותחייה באמנות ובתרבות החזותית

צילום	
נשים יצריות: זוויות מבט	
על במוותיך חלל: תפיסות של חלל באמנות	
פילוסופיה/קולנוע	

עיצוב תעשייתי	
קולנוע דיגיטלי עכשווי	
שימור והרס של מורשת חומרית	

4. קורס בחירה בהיקף של 1 נ"ז:

על מנת לצבור 8 נ"ז בשנה ב' על הסטודנטים להירשם לקורס בחירה מבואי אחד בסמסטר ב', מתוך הרשימה הבאה. שימו לב: החל משנת הלימודים תשע"ב ניתן לבחור במסגרת זו באחד מקורסי 'כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת'. לכל אחד מן הקורסים דגש שונה, על כן מוצע לקרוא בעיון את תמצית הקורס המופיעה מטה.

סלע קיומנו: פרקים באדריכלות קלאסית
מבוא למוזיאולוגיה
אמנות יהודית וקבלה
ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20
מבוא לתורת הסיפור
תולדות המוסיקה המערבית: התבוננות וחוויה
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: קולה של המלה
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: שיח שדה היצירה החזותית
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: אהבה, סכנה ואתיקה בתרבות המערבית
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: מן הרעיון אל המוצג
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: כתב וכתיבה

שנים ג' ד' לכלל הסטודנטים בצלאל

הלימודים בשנים ג', ד' מורכבים מסמינר שנתי, ומקורסי בחירה מתקדמים. היקף הלימודים בשנים ג' וד' עומד על 10 נ"ז. עליכם להקפיד על הרשמה לקורסים בהתאם לפירוט הבא:

שנה ג' – סה"כ 7 נ"ז

סמינר	4 נ"ז
קורסי בחירה מתקדמים	3 נ"ז

שנה ד' – סה"כ 3 נ"ז

קורסי בחירה מתקדמים	3 נ"ז
---------------------	-------

שנים ג' ד' וה' לסטודנטים בארכיטקטורה

שנה ג' – סה"כ 7 נ"ז

סמינר	4 נ"ז
קורס חובה, 'זרמים ומגמות בהיסטוריה האדריכלית שלאחר מלחמת העולם השנייה', סמסטר א', 18:00-16:30	1 נ"ז
קורסי בחירה מתקדמים	2 נ"ז

שנים ד' וה' – סה"כ 8 נ"ז

מומלץ להשלים 4 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים בכל אחת משנות הלימודים.

לחלופין, ניתן ללמוד סמינר נוסף במחלקה להיסטוריה ותיאוריה או במחלקה לארכיטקטורה בהיקף 4 נ"ז. בסך-הכל לא ניתן לבחור יותר משני סמינרים במסגרת לימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 5 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

קורסים רב-מחלקתיים

לסטודנט ניתנת אפשרות לכלול קורס רב-מחלקתי אחד כחלק ממאזן נקודות הזיכוי שלו במחלקה, רק בתנאים הבאים:

- לאחר שהשלים 3 קורסים רב-מחלקתיים.
- סגל ההוראה של אחד משלושת הקורסים הרב-מחלקתיים, כולל מרצה/ים מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה
- היקף 2 נ"ז בגין הקורס הרב מחלקתי לא יעלה על 2 נ"ז

מידע כללי

שעות הקבלה של המחלקה

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00
יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00
לתשומת לבכם: הנכם מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה.
ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

ייעוץ

סטודנטים במחלקה מוזמנים לייעוץ אישי אצל ד"ר גל ונטורה וד"ר נעמי מאירי-דן, יועצות הב.א של המחלקה. הודעה על שעות הקבלה של היועצות בתקופת ההרשמה תפורסם בהמשך.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תיעדוף, המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים שהמכסה שלהם מוצתה.

הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת, קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו.

שיבוץ הסטודנטים לקורסים ייעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים (גרידת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'), יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו כמשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר.

מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על מנת להימנע מאי נעימויות.

הנחיות לביצוע שינויים בתוכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה.

לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתוכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור" ולהיבחן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל. סטודנטים אשר התקבלו ללימודים בשנת הלימודים תשע"ב, נדרשים לרמה "בסיסי" לפחות בלימודי האנגלית, כתנאי להתחלת לימודיהם.

קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות וכרוכים בתשלום נוסף לשכר הלימוד כמפורט בפרק שכר הלימוד בשנתון ובאתר בצלאל. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה.

לתשומת לבכם, החל משנת הלימודים תשע"ב, שונתה טבלת הרמות באנגלית והותאמה לזו המקובלת במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. סטודנטים ממשיכים יידרשו להשלמת קורסי האנגלית בהתאם לשנתון בו

החלו את לימודיהם בבצלאל וזאת ללא תשלום נוסף. כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למוזכירות המחלקה על מנת לקבוע את רמתו באנגלית. את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמ"ר או אמיר"ם).
- ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ובמבחן פטור פנימי בסוף הקורס.

רכות לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אוריסטיו, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:

- א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
 - ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.
- יש להגיש למוזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר עשויים לזכות את הסטודנט בפטור מנ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תוכנית הלימודים של המחלקה. על-מנת שהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה תוכל לשקול הענקת פטור בגין לימודים קודמים, נדרשים הסטודנטים, לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה

באקדמיה, להגיש גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למוזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף פנייה לד"ר נעמי מאיריידן, יועצת הב.א. של המחלקה ובה פירוט של הבקשה.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועצת ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט למחוק מתוכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה.
2. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במוזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
3. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודת ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
4. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
5. חל איטור על הגשת עבודה בווגות! במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

בחינות בסוף הקורס

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים.

הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה [מועד א' ומועד ב'], אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע. במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג'):

- א. במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').
- ב. אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במוזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה. הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקי למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בבצלאל. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות. הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

נוהל ערעור

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במוזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולנמק בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מוזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים bezalel.secured.co.il

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפיט היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים עולה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי. כתב עת אקדמי זה, מפרסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערוכות וירטואליות, ובתור שכזה הוא מייצג את קשת הדעות בבצלאל ומחוצה לה.

עד כה עלו לרשת 18 גיליונות: גיליון מס' 1: קווים מקבילים, נובמבר 2005 / גיליון מס' 2: היבטים באוצרות עכשווית, אפריל 2006 / גיליון מס' 3: הלם היפה, אוקטובר 2006 / גיליון מס' 4: רוחות אפריל, מרץ 2007 / גיליון מס' 5: בציר 2007: סטודנטים כותבים, יולי 2007 / גיליון מס' 6: המודל: בין מדע לאמנות, נובמבר 2007 / גיליון מס' 7: רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון, ינואר 2008 / גיליון מס' 8: אנימציה כיום, אפריל 2008 / גיליון מס' 9: בציר 2008: סטודנטים כותבים, יולי 2008 / גיליון מס' 10: ימין שמאל ורוח הקודש, אוקטובר 2008 / גיליון מס' 11: צילום והזירה הפוליטית, ינואר 2009 / גיליון מס' 12: הזמן: בין מדע לאמנות, אפריל 2009 / גיליון מס' 13: מחוץ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים, יולי 2009 / גיליון מס' 14: גר-מאניה, אוקטובר 2009 / גיליון מס' 15: קומיקס וקריקטורה,

פברואר 2010 / גיליון מס' 16: מצבי יצירה: אופנה וצורפות, אפריל 2010 / גיליון מס' 17: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2010 / גיליון מס' 18: סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות, אוקטובר 2010 / גיליון מס' 19: הפוטוריום בן 100, פברואר 2011 / גיליון מס' 20: קריאות, אפריל 2011 / גיליון מס' 21: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2011.

גיליון יולי, העולה לרשת מדי שנה, מוקדש כולו למאמרים, תיקי עבודות וביקורות פרי עטם של סטודנטים במחלקות השונות של בצלאל.

פרוטוקולאז': אסופת מאמרים מתוך כתב העת המקוון, היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים. אחת לשנה מודפסת מהדורה מוגבלת הכוללת מאמרים המוזמנים במיוחד או כאלה שפורסמו בכתב העת.

כנסים

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה מקיימת בין ארבעה לששה ימי עיון בשנה. במהלך תשע"ב יתקיימו הכנסים הבאים: קונפליקט. הכנס השנתי השמיני של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 18 בדצמבר 2011 / לעצב ספר. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 24 בינואר 2012 / זוג או פרד: מפגשי יוצרים וחוקרים. פברואר 2012 / פורום בצלאל לתרבות חזותית. 8 במאי 2012 / תרבות חזותית במאה ה-19. בשיתוף המכון הצרפתי תל"א. 22 במאי 2012 בכצלאל, 23 במאי 2012 במכון הצרפתי / זיופים: בין אמנות למדע. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מוזיאון המדע ירושלים. יוני 2012.

כנסים 2004-2011

חולצות חומות: אמנות מטוהרת. 18 במאי 2005. בשיתוף עם מרכז ששון לחקר האנטישמיות, האוניברסיטה העברית / בין תיאוריה לפרקטיקה: קווים מקבילים. הכנס השנתי הראשון של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 25 במאי 2005 / ארבעה בנובמבר 1995: רצח ברטרנסקטביה. 10 בנובמבר 2005 / אוצרות עכשוויות: היבטים אפיסטמיים פוליטיים אסתטיים, בשיתוף עם

אוניברסיטת תל-אביב, 4-6 בדצמבר 2005 / אודות סוביבור, בשיתוף עם שגירות צרפת, 7 בדצמבר 2005 / מזרחה מכאן: יפן. 22 במרץ 2006 / האוטופיות בתרבות הישראלית, בשיתוף עם מוזיאון ישראל, 17 בינואר 2006 / הלם היפה: על תפיסות יופי באמנות ובעיצוב, הכנס השנתי ה-2 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה, 5 באפריל 2006 / האות העברית: דו"ח מצב (מס' 1 בסדרת ארץ קטנה עם שפה). בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 6 בדצמבר 2006 / מראות הרוח. 17-19 בדצמבר 2006 / אנימציה ישראלית היום (מס' 2 בסדרת ארץ קטנה עם שפם). בשיתוף עם היחידה לאנימציה. 10 בינואר 2007 / החפץ הישראלי. (מס' 3 בסדרת ארץ קטנה עם שפם) בשיתוף עם המחלקה לעיצוב קרמי. 14 במרץ 2007 / המודל: בין מדע לאמנות. 26 באפריל 2007 בשיתוף עם מוזיאון המדע / ימין, שמאל ורוח הקודש: אמנות, דת ופוליטיקה. הכנס השנתי ה-3 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 20 במאי 2007 / צילום והזירה הפוליטית (מס' 4 בסדרת ארץ קטנה עם שפם). בשיתוף עם המחלקה לצילום, דצמבר 2007 / סוף מעשה במחשבה תחילה (מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם) בשיתוף עם המחלקה לעיצוב תעשייתי, 12 במרץ 2008 / גרמאניה, הכנס השנתי הרביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 11 במאי 2008 / הזמן: בין אמנות למדע, 5 ביוני 2008, בשיתוף עם מוזיאון המדע / בין האישי לפוליטי: קומיקס וקריקטורה מכאן. 21 בדצמבר 2008, הכנס השנתי החמישי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה / מרצים כותבים. 22 בפברואר 2009 / מצבי יצירה: אופנה וצורפות מכאן (מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם). 25 במרץ 2009 / אבולוציה במדע ובאמנות, בשיתוף עם מוזיאון המדע. 14 במאי 2009 / העתיד מאחורינו: הפוטוריום בן 100. 10 ביוני 2009 / סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות, הכנס השנתי הששי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. 20 בדצמבר 2009 / קריאה וכו' [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 1]. 24 במרץ 2010 / צייר לי כבשה: על איור ספרי ילדים בישראל [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 2]. 5 במאי 2010 / האיץ: בין אמנות ומדע, בשיתוף עם מוזיאון המדע, ה-10 ביוני 2010. / על החושני באמנות, הכנס

השנתי השביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 28 בנובמבר 2010 / זוג או פרד: יוצרים/חוקרים/משוחחים. 4 בינואר 2011 / נוסטלגיה: להחזיר עטרה ליושנה. בשיתוף המחלקה לאמנות ותוכנית התואר השני באמנויות. 6 באפריל 2011 / אקראיות: בין מדע לאמנות. בשיתוף מוזיאון המדע. 9 ביוני 2011.

פירוט מערכת הלימודים

שנה א'

קורסי חובה שנתיים לכלל הסטודנטים

אמנות מודרנית

3-110, שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז, יום א' 10:30-12:00

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאוקלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

7-110, שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז, יום א' 10:30-12:00

רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק

גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

2-110, שנותי, 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
ד"ר גל נטורה

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה־18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בורמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בורמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה־19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה: סימבוליום ואר נובו. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובורמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, הגשר, הפרש הכחול, הפוטוריזם, ההפשטה הגיאומטרית של מונדריאן ושל מלביץ', הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בורמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

מבוא לתרבות המערב

1-9900050, שנותי, 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 14:30-16:00
אביב לבנת

למבוא מקיף של תרבות המערב עבור סטודנט ישראלי היום שי משמעות כפולה. ראשית, הבנת הנרטיבים התרבותיים שהתפתחו כאירופה החל מהעת העתיקה, דרך ימי הביניים והעת החדשה, על מאפייניהם הפוליטיים, החברתיים, הדתיים, ההגותיים והאמנותיים, וזאת על מנת להבנות פלטפורמה אישית של ידע ותובנה היסטורית בסיסית של תרבות המערב על רגעיה המכוננים. על רובד בסיסי זה קיימת רלוונטיות לעיסוק

294

בתולדות תרבות המערב בימינו בעקבות קריאת התגר של 'תרבויות עולמיות' על ההגמוניה של תרבות המערב. הנושא הפוך מתיאורטי גם לרלוונטי לאדם החושב והמעורב פוליטית וחברתית. יש קשר לזהות שלנו כישראלים שיושבים על נקודת ציר בצומת מפגשים של מערב ו'עולמיות' – מזרחית, אפריקאית, אסיאתית ועוד. לאורך הקורס ייעשה ניסיון לבחון את ההקשרים הישירים והעקיפים שלנו כיהודים או כישראלים עם תרבות המערב מתוך כוונה לבחון את הנרטיב ולהדהד מתוכו יסודות של זהות וחשיבה עכשווית.

הקורס נע על צירים של היסטוריה של הרעיונות והוא מאגד הסתכלות בין תחומית שמשלבת היבט היסטורי פילוסופיה ואמנותי. כדברי הוגה הדעות ג'ון ראסקין שבהתבוננו תעל העבר קבע: "אומות גדולות כותבות את תולדות חייהן בשלושה כתבים: ספר המעשים, ספר המלים וספר האמנות... לא ניתן להבין אף אחד מהספרים הללו מבלי לקרוא את שני האחרים, אך האחרון הוא הנאמן מכולם".

חוט מקשר של היסטוריה, פילוסופיה, אמנות ומוסיקה – מהמיתולוגיה למחשבת יוון ורומי, צמיחת הנצרות מהיהדות וניצורה של אירופה, מעידן האמונה המדיאווילי אל עידן התבונה שנפתח עם רנסנס, הומניזם ובעקבותיו שלל מהפכות מדעיות, חברתיות, לאומיות ומסתיים עם "ההומניזם הוא אקסיסטנציאליזם" ועם "דקונסטרוקציות" של כל המפעל המודרני של תרבות המערב.

3-9900050, שנותי, 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 14:30-16:00
ד"ר ברוך בליך

לשיעור המבוא בתרבות המערב מטרה עיקרית אחת: לעשות היכרות עם תולדות התרבות המערבית מאז העת העתיקה ועד לימינו אלה. לצורך השגת מטרה זו יוקדש הסמסטר הראשון לסקירה תמציתית מאז העת העתיקה ועד תום המאה ה־18. הסמסטר השני יוקדש למודרניזם: מהמאה ה־19, ה־20 ומגמות במאה ה־21.

2-9900050, שנותי, 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 14:30-16:00
ד"ר דרור פימנטל

מי לא רוצה להיות בן התרבות המערבית? במהלך השיעורים נתוודע לנכסי צאן הברזל ולעמודי התווך של תרבות המערב, כפי שהם משתקפים בהיסטוריה, בפילוסופיה, בספרות ובאמנות, מן המיתולוגיה היוונית עד למחשבתו המהפכנית של ניטשה. בדרך נערוך היכרות עם הפילוסופים הקדם־סוקרטיים ועם הסופיסטים, עם סוקרטס עצמו, שהצעיד את התרבות מהמיתוס והאפוס ללוגוס וללוגיקה, ועם אפלטון ואריסטו, כמניחי היסודות למחשבה הפילוסופית, הפוליטית והאסתטית של המערב. אחר כך נעבור ללידת הנצרות ולהתפתחותה לדת שלטת הקובעת את אורחות החיים והמחשבה בימי הביניים. מי שקורא תגר על ההגמוניה של הנצרות הוא המדע החדש כזה של גליליאו ובייקון, והפילוסופיה החדשה מבית מדרשו של דקארט, אביו מולידו של הסובייקט המודרני. בהמשך נערוך היכרות עם וולטר, רוסו וקאנט כמניחי היסודות לנאורות בפרט ולתקופה המודרנית בכלל. המסע ייחתם בביקורתו הרדיקלית של ניטשה, האקזיסטנציאליזם ואסכולת פרנקפורט, על המערב וערכיו, ביקורת אשר פותחת את הדרך להגות הפוסט־מודרנית המאפיינת את זמננו, כפי שהיא באה לידי ביטוי בסטרוקטורליזם ובפוסט־סטרוקטורליזם.

קורסי חובה על־פי מחלקות

^[ארכיטקטורה (שנת)]

תולדות הארכיטקטורה

3-1023, שנותי, 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 16:30-18:00
ד"ר נעמי מאיריידן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה־17. הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים (ובמקרים מסוימים גם לעולמו הפרטי של האדריכל) הן לאדריכלות העבר. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנותח בהקשרים השונים

(פיוזים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם יועדה, מזה, וכחוליה כשרשרת של תולדות האדריכלות, מזה. הדיון ככל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מהפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה). מחד גיסא, ומשפיע על מהלכים אדריכליים (של העתיד), מאידך גיסא.

סמסטר א'

^[עיצוב קרמי וזכוכית]

הפצים

2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 12:30 - 14:00

^[ד"ר גיא שטיבל]

מסע בזמן בעקבות הפצים מן העבר וההווה כמפגש בין חומר לרוח. במרכז כל שיעור יעמוד חפץ אחד והסיפור שמאחוריו. מן החפצים נצא לעבר התמונה הרחבה של החברה תוך שימת דגש על בחינת הקשר בין עיצוב, טכנולוגיה, פרקטיות, סמליות ואמונה. בקורס נקיים דיאלוג בין האתמול להיותם ונשים דגש על שמרנות בעיצוב מול חדשנות ושינוי.

בין תעלומות מן העבר, עין הרע ומגיה שחורה נבחן בין היתר את התכשטי המפורסם ביותר של א"י, כלי עישון סמים, תעשיית מזכרות עולי הרגל, הפצי פולחן ונקנח ביצירתו של הזיפן הגדול בתולדות הארץ.

^[תקשורת חזותית]

מבוא לתקשורת חזותית

11-18001, 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 12:30-14:00

^[ד"ר ברוך בליך]

מבין אמצעי התקשורת המוכרים לנו כיום, זכה ההיצג החזותי למקום של כבוד בהעברת מידע. היום, יותר מבכל תקופה בעבר, התמונה משחקת תפקיד מרכזי

בחינוך, בעיצוב דעת קהל, בפרסומת, וזאת מבלי להזכיר את מקומה של התמונה במסורת האמנות החזותית. במהלך הקורס תידון שאלת העברת המידע בידי האמנות, הכרוה, הפרסומת, הקומיקס, הקריקטורה, האנימציה, אמנות הוידיאו, הקולנוע הדוקומנטרי ועוד.

צילום

עדות וצילום

2,800126 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

רותי גינזבורג

בשלושת העשורים האחרונים מושג ה"עדות" תפס מקום מרכזי בדיון האינטלקטואלי שהתפתח כחלק מלקחי מלחמת העולם השנייה. סוגיות כמו מה זו עדות. מי הוא העד, האם ניתן להכיר בטראומה ולהבין זוועה, עולות תוך כדי עיסוק בתמות מרכזיות בתיאוריות ביקורתיות הדנות במה היא הוכחה, כיצד מיוצרת האמת. המפגש עם האחר ואחרות ומהו מעמדו של הטקסט ומחברו. בקורס נקרא טקסטים של כמה מנציגייה הבולטים של המסורת הביקורתית על העדות כמו פלמן ולאוב, ליוטאר, אגמבן, סונגט ובולטנסקי ונשאל כיצד ניתן לקשור את הבחנותיהם לצילום. באמצעות מושגים מרכזיים ביחס למדיום של עדות ולזה של צילום ולמעשה הצילום יועלו שאלות אודות מהו היחס לאירוע, לדוקומנטציה, לעד/צופה, למספר, למרחב ההופעה ולמרחב ההשתתפות. ננתח בקורס צילומים ביחס למושגים שנלמד יחד.

אמנות + אמנויות המסך

מבוא להיסטוריה של הקולנוע

2,800128 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

אוהד לנדסמן

קורס זה יציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מהעצצועים הפרוטו־קולנועיים במאה ה־19 ועד לקולנוע ההוליוודי החדש בשנות השבעים. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון

296

האקספרסיוניזם הגרמני, הניאו ריאליזם האיטלקי, או הגל החדש הצרפתי), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון סרגיי אייזנשטיין, אורסון וולס או אלפרד היצ'קוק). כמו כן, מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הויאנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע.

עיצוב תעשייתי

אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי

2,1800131 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

ד"ר יונה וייץ

מטרת הקורס לבחון את שדה העיצוב התעשייתי מנקודות מבט חברתיות תרבותיות ופוליטיות. הדיון התיאורטי והעיצובי יתנהל באמצעותם של תיאורטיקנים מרכזיים ודוגמאות משדה העיצוב התעשייתי. במסגרת הקורס נדון לדוגמה ביחסים הנרקמים בין יחידים לחפצים, בין חפצים ליחידים (חינסקי) ובין חפצים לרשתות חברתיות (מוס). נבחן את ההון התרבותי והערך החברתי שמופק מחפצים (בורדיה) ואת מקומו של המטריאלי במבנים חברתיים (מרקס). נפענח מגוון חפצים ומרחבים כסמנים מוצפנים של משמעויות חברתיות ואידאולוגיות (דאגלס,סעיד, נורה, פונקנשטיין, ירושלמי, פורטוגלי, וייצמן, פוקו) המשמשים אף לניסוח ועיצוב תודעה וזהות של יחידים וקבוצות. כמו כן נעסוק בהשפעת אג'נדות פוליטיות וכלכליות על סוגיות ומגמות בשדה העיצוב (פאפאנק) כגון המקומי והגלובאלי, Socially Responsible Design — SRD, cradle to cradle, מגדר ואחרים. במהלך הקורס נקיים תרגיל בשטח (שוק, קניון) המפגיש בין תכני הקורס לאסטרטגיות מתודולוגיות (תצפית וראיון) המשמשות ב־User based design.

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

צורפות ואופנה

תולדות האופנה

2,1800114 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

ד"ר מיכל פופובסקי

“אופנה” הינו מושג השייך ללקסיקון המושגים של המאה העשרים. כמושג הוא משפיע באופן מכריע על שדות־תרבות וגם על אופני החיים. בקורס זה נתמקד ב־אופנה” בשדה הלבוש. נעקוב אחר התפתחויות המאפיינות לבוש המיועד לנשים ולבוש המיועד לגברים במאה ה־20. נראה כיצד נולדה האופנה המודרנית ומה היו מאפייניה. נראה כיצד, בסוף המאה ה־20, הופיעו הזרמים המכונים “פוסט־מודרניים” ונאפיין אותם. במקביל, משום שהמונח “אופנה” כפי שהוא בא לידי ביטוי במאה ה־20 דורש התייחסויות תיאורטיות, מושגיות וחזותיות, נציג גישות תמטיות העוסקות בקשר בין “אופנה”, “גוף”, “נשיות”, “גבריות”. נתמקד בחיבור בין “אופנה”, “נשים”, “גברים” ו־“קו”, “נפתח”, קפל/כפל. ננתח צילומים ותמונות, נצפה בקטעי סרטים וקטעים מתוך תהלכות אופנה עכשוויות, נתייחס למעצבי על ולתרומתם.

סמסטר ב'

צורפות ואופנה

אורבניה: מבטים על הגוף

2,1800118 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

ד"ר יונה וייץ

הקורס בוחן את שאלת הנראות של הגוף באורבניה באמצעות דיון בייצוגים המגוונים ובפרקטיקות השונות כשדה פעולה חברתי־תרבותי ועצמי.

הדיון בפוליטיקה של הגוף עוסק בשאלות של זהות, מיניות, מגדר ופולחני גוף העוטפים־נחרטים־מוטבעים בגוף (פוליטיקה של הלבוש, בודי בילדניג, עיטורים, קעקועים, פלסטיקה) ועוד.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית

עיצוב ותרבות חומרית

2,2800127 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

ד"ר ראובן זהבי

הקורס יעסוק בסקירה ודיון בסוגיות שבין עיצוב ותרבות חומרית. נעקוב אחר שאלות נבחרות המלוות את הפרקטיקה העיצובית עד ימינו. נפתח, כמקרה מבחן, בשאלת הזמן, השעון ומכשירי מדידה והשפעותיהם על התרבות החומרית. נבחן, בהמשך, את התפתחות מעמד המעצב על רקע המכניזציה ותרבות הצריכה. נדון בהתמודדות עם ההשלכות הסביבתיות של תהליך זה, בעיצוב בר קיימא ובניסיונות לפתח גישות עיצוביות חלופיות. נעמוד על מספר הקשרים שבין עיצוב אובייקטים וטכנולוגיות בכלל ואינטראקטיביות בפרט. נסיים בניסיון למפות מקורות צורניים בעיצוב העכשווי.

אמנויות המסך

קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית

(למסלול וידאו)

2,1800113 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:00–12:30

רונן לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו־ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלושים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו־ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיטול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופויו ההיברידי איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

להבין אנימציה (למטלול אנימציה)
14:00–12:30 א' יום א' 1 ו"ז, ש"ס, 2, 2700640
אוהד לנדסמן

במסגרת קורס זה ננסה להבין מהי אנימציה, כיצד היא שונה באופן מהותי ממאפייניו של הקולנוע הצילומי, ומהן הסוגיות האסתטיות העולות בעקבות התפתחותה ההיסטורית במקביל לזו של הקולנוע. האם ניתן לדבר על ריאליזם בסגנון עשייה אשר בבסיסו בורא עולם דימויני? מהן האסטרטגיות הנרטיביות והאסתטיות הנחוצות לשם יצירת אפקט שכזה, וכיצד הביאה תופעת ה"דיסניפיקציה" הכה דומיננטית לסגנון ה"היפר"-ריאליסטי באנימציה? מהן האפשרויות המיוחדות אשר מציעה האנימציה למדיום המבוסס על תמונות נעות, וכיצד באות הן לידי ביטוי בשילובה בקולנוע הבידיוני או בתרומתה לקולנוע הדוקומנטרי? כחלק מהדיון התיאורטי בקורס נעבור בתחנות היסטוריות שונות בהתפתחותה של האנימציה, החל מה"צעצועים" האופטיים הטרום-קולנועיים וניסוייו של אדוארד מייברידג' במאה ה־19, דרך האנימציה הניסוינית והאבסטרקטית, ועד למהפכת המחשוב באנימציה הדיגיטלית עם הופעתה של "פיקסאר".

אמנות + צילום

תיאוריות של צילום וההיסטוריה של המודרניות

1200128, 2 ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 14:00–12:30‏

ד"ר חיים דנואל לוסקי

ניתוח היסטורי ורעיוני של האירועים הקשורים בהמצאת הצילום במאה התשע־עשרה, יוביל אותנו להבינו כראשיתו של מפנה רדיקלי בתרבות המערב ככללה. בהקשר זה נחקור את האופנים שבהם הצילום מתפקד על קו השבר של החוויה המודרנית ומעבר לה. נעסוק בהקשר זה במשמעותם של הרגעים המכריעים, המבטים הממפיים, הכוחות המארגנים, והאמצעים הזוכרים. מדי קורס יוצג אחד הנושאים המרכזיים שהצילום העמיד במאה שנותיו הראשונות– בין היתר, הגוף, הדיוקן, המבט האנתרופולוגי, התנועה, העיר, מושג התנועה

בצילום, שחור/לבן בין פוזיטיב ונגטיב, מבט אופקי ומבט אנכי, פנים וחוץ, אינפורמציה ודיס־אינפורמציה, ומבנה היום־יומיות החדשה.

תקשורת חזותית

מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית

1240128, 2 ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 14:00–12:30‏

ד"ר אורי ברטל

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגרפי (טיפוגרפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריוות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה), התיאוריה של העיצוב הגרפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד אובייקט חזותי מקבל משמעות?), ההיסטוריה של העיצוב הגרפי במאה ה־20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגרפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה), תולדות האות והעיצוב הגרפי בישראל.

שנה ב'

קורס חובה שנתי לכלל הסטודנטים

תולדות האמנות

0102, 2 ש"ש, 2 ו"ז, יום א' 14:00–12:30‏

ד"ר נעמי מאירידן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה־17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק. כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים הן לאמנות העבר. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה־איראחר).
1–102, שנתי, 2 ש"ש, 2 ו"ז, יום א' 14:00–12:30
ד"ר גיא טל

מדוע המלך המצרי אחנתון נראה בדיוקנאותיו כמו מלכת דראג? מדוע האינקויזיציה הזמינה את הצייר ורונה לשימוע? מה פשר החיוך של הגברים בפסלים יווניים ושל המונה ליוזה? מדוע בורומיני בנה קפלה בצורת דבורה? מי הן הדמויות בעלות ראש כלב בתבליט כנסייה רומנסקית? כיצד הרמיזות ההומורארטיות בפסל דוד של דונטלו עולות בקנה אחד עם המסר הפוליטי שלו? ואיזה פסל מן המאה ה־13 סיפק השראה לדמותה של המכשפה בסרט "שלגייה" של וולט דיסני? בשאלות אלה ואחרות נדון בקורס זה, אשר סוקר את אמנות העת העתיקה והקלאסית, אמנות ימי־הביניים ואמנות הרנסנס והבארוק.

2–102, שנתי, 2 ש"ש, 2 ו"ז, יום א' 14:00–12:30‏

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומהים האגאי וכן באמנות יוונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק. הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך היכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

קורסי חובה על־פי מחלקות

ארכיטקטורה

ארכיטקטורה מודרנית

2–120, שנתי, 2 ש"ש, 2 ו"ז, יום א' 18:00–16:30‏

ד"ר רחל רפפורט

הקורס מציג את התפתחות הארכיטקטורה המודרנית ועוקב באופן כרונולוגי אחר גיבוש האתיקה והאסתטיקה המודרנית בתרבות המערב במאתיים השנה שבין תנועת ההשכלה ומלחמת העולם השנייה (1750-1950). הקורס דן בתנועות והזרמים האדריכליים העיקריים המופיעים באותה התקופה, בעקבות ההיסטוריציזם האקדמי מצד אחד וכתוצאה מהמהפכה התעשייתית מצד שני, ורמים אשר יצרו תמורות ושינויים בתפיסת והעיר ובית המגורים. הקורס מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של הזרמים והקבוצות השונים, באבחנת ההבדלים ביניהם, בהכרת המתכננים החלוצים ובניתוח אותם הפרויקטים אשר תרגמו לראשונה את הרעיונות החדשים ליצירה אדריכלית ׀להמחיש את המעבר מקונצפט לצורה בנויה.

אמנות + צילום + אמנויות המסך

אמנות ישראלית

1–533, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 18:00–16:30‏

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות־תעמולה הציונית בפריו, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מורח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחד" או יחיד, שורשים או נדודים, יהודים או ישראלים.

בצלאל	2012
 <p>תקשורת חזותית</p>	
מבוא לפרסום	
סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00	
רו רבו	

הקורס יערוך לתלמידים היכרות רחבה ובסיסית עם עולם הפרסום. בעזרת מספר רב של דוגמאות למסעי פרסום בולטים מכל הזמנים, מכל העולם, יקבלו התלמידים מושג ציורי וחי על המציאות היום־יומית בתעשיית הפרסום ויצטיירו ב"כלי העבודה" המשמשים היום את בעלי המותגים המובילים ואת חברות הפרסום המובילות. הקורס יציג ויאפיין את סוגי השחקנים במרחב, את קשרי הגומלין ביניהם ואת המוטיבציות המכתיבות את דפוסי פעולתם ובמיוחד בניה תחזוקה וניהול של מותגים בעלי ערך מותג גבוה.

התלמידים ילמדו להכיר את תהליכי החשיבה, התכנון והביצוע המאפיינים את הקמפיינים הפרסומיים המקצועיים שבמרכוזם תרגום של אסטרטגיה פרסומית לרעיונות יצירתיים.

הקורס יעסוק בין היתר בתהליכי העבודה הנכונים, בהבנת הקמפיינים המשולבים, באפיין ו'אנרים בפרסום, בהיכרות עם המדיה ובמגבלות החוק המוסר והאתיקה. בחלקו האחרון יעסוק הקורס בטכנולוגיה ופרסום ויציג את המודלים החדשים של התקשורת השיווקית בעידן של המדיה החדשה.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית + צורפות ואופנה
עיצוב המאה ה־21 ומקורותיו
1700, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00
ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב במאה ה־21" יסקור מגמות, תיאוריות, תערוכות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה־ 21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג מעצבים שונים הפועלים

כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הוירטואלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה־21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

פרוסמינר –שנתי – חובה

עליכם לבחור פרוסמינריון אחד מהרשימה להלן:

מרנסנס לרטרו – על מחווה, ציטוט ותחייה באמנות ובתרבות החזותית
9301625, שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז, יום א' 10:30–12:00
ד"ר נעמי מאיריידן

הפרו"ס יוקדש לעיון במתח המובנה בתרבות ובשיח התרבות בין עבר להווה ובין מקור למקוריות. יש דווקא הניכוס המודע והמוצהר של מרכיבים כלשהם מ"המאגר" האינסופי של האמנות הוא שמאפשר העמדה של תוצר חדשני ושל מסר ייחודי, הנטועים בהוויית הכאן והעכשיו (הקולקטיביים והאישיים כאחת).

במהלך הקורס נבחן את התופעה המורכבת לדורותיה (למן העת העתיקה ועד ימינו, לאו דווקא בסדר כרונולוגי) ולגילומיה (באמנות ה"גבוהה" כבתרבות ה"פופולארית"). ננתח את המשותף והייחודי למונחים שונים, דוגמת מחווה, ציטוט ותחייה (או רנובציו, רנסנס, ניאו, קאמבק ורטרו), וגם השראה, פרודיה, סאטירה, פֶּסְטִישׁ, חיקוי, העתקה וזיוף. ננסה להבחין בין מחווה לניתוח המיתוס (ושחיטתה של "הפרה הקדושה"), בין תחייה להישרדות, בין תופעות גורפות ("טרנדיות") למהלכים נקודתיים, בין ניאו לנוסטלגיה, בין השראה להתכתבות ובין מותר לאסור.

בעזרתם של הדוגמאות, התופעות ומקרי הבוחן שיוצגו במהלך הקורס, נעמוד על מורכבותו האפשרית של המהלך: למן הבחירה במקור/ות ההשראה, דרך

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

ההחלטה על אופן ה"שימוש" שנעשה בו/ בהם וכלה באופן שבו אלו מאפשרים את כינונה של יצירה מקורית.

פילוסופיה/קולנוע

9401224, שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז, יום א' 10:30–12:00
ד"ר דרור פימנטל

האם פילוסופיה יכולה לומר משהו בעל ערך על קולנוע? האם הקולנוע יכול לשאת מסרים פילוסופיים? בקורס נבחן את נקודת הממשק בין הפילוסופיה לקולנוע, ונחשוב על במאים כעל פילוסופים ועל פילוסופים כעל במאים. בהקשר זה, נבחן את האופן שבו נחשב מושג הממשי (The Real) בפילוסופיה, כמו גם את מופעיו בסרטים. בתוך כך נקרא טקסטים משל אפלטון, קאנט, בנימין, ניטשה ובודריאר.

לני ריפנשטאל: מצב גרמני?

9401201, שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז, יום א' 10:30–12:00
פרופ' דנה אריאלי־הורוביץ

מהי דרכה המיוחדת של גרמניה בהיסטוריה, או 'המצב הגרמני' והאם בימאית הסרטים המזוהה עם הרייך השלישי, לני ריפנשטאל, משקפת אותו? הפרוסמינר יוקדש לעיון בשתי שאלות מרכזיות אלה. בחלקו הראשון, נדון בהיסטוריה הגרמנית מן הרומנטיקה ועד עליית הנאצים לשלטון, תוך התמקדות בדמויות כגון פִּיכְטֵה, הרדר, יאהן וואגנר אשר יש המפענחים את יצירתם כמבשרת הנאציזם. העיון בהיסטוריה של הרעיונות יביא אותנו עד ל־30 בינואר 1933, יום תפיסת השלטון על ידי הנאצים. חלקו השני של הפרוסמינר יתמקד ביצירתה של לני ריפנשטאל. לצד סרטיה הידועים, 'ניצחון הרצון' ו'אולימפייה' נצפה בסרטים נדירים של ריפנשטאל שנחשפו בשנים האחרונות.

אדם ומותג בפרספקטיבה שיווקית ופסיכולוגית

9401242, שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז, יום א' 10:30–12:00
פרופ' אריאל כנפו, סיגל כנפו

הקורס ישתמש בידע מתחומי השיווק והפסיכולוגיה החברתית, האישיותית וההתפתחותית כדי להבין את הקשר בין אדם למותג. בסמסטר ב' נבקש מהתלמידים

לבצע פרויקט חקירתי של ניתוח קמפיין או מחקר התנהגותי־פסיכולוגי. הרעיון הוא לתת יד חופשית יותר כדי שתבוצע עבודה בעלת משמעות אישית.

שימור והרס של מורשת חומרית

9401235, שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז, יום א' 10:30–12:00
--

דר' שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things") המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שארך חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע.

בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם, את מה שהוגדר על ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה. שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשכחה בהתאמה.

פרוסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם אידיאולוגיות של הרס מכוון.

דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה:

שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עיראק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזם מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילידים לכובשים (בני המאה מול ההיספנים

- במושג "דברים" הכוונה לכל חפץ חומרי והיא כוללת על כן מגוון גדול של טיפוסי אובייקטים ממגוון עצום של גדלים, מבולי דואר ועד איצטדיוני ספורט.

באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי(יהודי)־ערבי (הן בתחומי ארץ־ישראל והן במדינות ערב); ״הרס עצמי״ (ימית וגוש קטיף).

״על כמותיך חלל״ – תפיסות של חלל כאמנויות: מושגים ותיאוריות

9401240, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 10:30–12:00

כל יצירת אמנות מתמקמת בחלל והחלל מתמקם בתוכה; ציור, פיסול, צילום, מיצב, וידאו, תנועה, מבנה ארכיטקטוני או פואטי, כלי מעוצב, פריט לבוש או יצירה מוסיקלית – כל תחום על איכויותיו ומאפייניו הייחודיים משקף גם ממד חללי. כשאנו בוחנים מערכות יחסים אלו מתגלה בפנינו מרחב חשיבה ׳חללי׳ מורכב ומאתגר. זהו מרחב שבו הפיסיקה, הפילוסופיה, הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ושאר דיסציפלינות מדעיות מחז והומניסטיות מאידך, תורמים להעמדת ׳ארגו כלים׳ מתאים לחקירת מכלול הקשרים שבין אמנות לחלל.

יוצגו מושגים על רצף היסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה־chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוני סטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, וויניקוט, פוקו, בשלארד, בובר, דרידה, דלז ורנסייר.

ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההיסטוריה. הקורס יעודד ׳חקירה חללית׳ בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקות השונות בצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותתועד.

קולנוע דיגיטלי עכשווי

9401239, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 10:30–12:00

אוהד לנדסמן

פרו״ס זה יעסוק בהשפעתן של טכנולוגיות דיגיטליות על התיאוריה והאסתטיקה של הקולנוע העכשווי, ויבחן דרכים חדשות להרחבת הגדרתו של המדיום הקולנועי בעידן הדיגיטלי. בחלק הראשון נדון בסוגיות תיאורטיות, כגון מהות ההבדלים בין הדימוי הדיגיטלי לבין הדימוי

302

הפילמאי, טבעם ומקורם של החזונות האפוקליפטיים והדיסטופיים בדבר ״מותו של הקולנוע״, והצורך לבחון את ״החדש״ אל מול ״הישן״. בחלק השני נתמקד בהשלכות השונות של מיועור והתניידות המצלמה הקולנועית (וידאו דיגיטלי והיי־דפינישן) ונבחן כיצד יוצרי הקולנוע העצמאי (לינץ׳, סודרברג, פון טרייר) מפיקים את המיטב מהאפשרויות של הטכנולוגיות החדשות. בחלק השלישי נבחן כיצד משתנות או מתחדשות אסטרטגיות התיעוד בעידן הדיגיטלי, ונדון בפרקטיקות תיעודיות דומיננטיות, כגון ההתקרבות והאינטימיות המחודשת עם הסובייקט, ההכלאה בין בדיון למציאות, הקולנוע התיעודי האינטראקטיבי והאנימציה התיעודית. בחלק הרביעי והאחרון ננסה להעריך את תרומתן של הטכנולוגיות הדיגיטליות לקולנוע ההוליוודי המסחרי על ידי דיון ביקורתי בתופעות מתחדשות, כגון ה־CGI והתלת־ממד. יוקרנו קטעים מתוך סרטים כגון ״פרויקט המכשפה מבלייר״, ״אינלנד אמפייר״, ״החגיגה״, ״רוקדת בחשיכה״, ״אוואטר״, ועוד.

מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל

9400236, ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 10:30–12:00

ד״ר יעל כדורי

ארכיטקטורה ומוזיקה הן אולי שתי האמנויות הרחוקות ביותר. הראשונה – חומרית, כבדה, ונטועה היטב בעולם המעשי, ואילו השנייה – רוחנית ומופשטת. עם זה, ארכיטקטורה ומוזיקה הן גם קרובות מאוד: שתיהן לרוב אינן ייצוגיות אלא מתרכזות בצורניות טהורה, ושתיהן רגישות לשאלות של יחסי זמן וחלל, אקוסטיקה ויחסים מספריים.

הקורס יעסוק בהשפעת הזיקה שבין המוזיקה לארכיטקטורה על האמנויות היפות החל מתחילת המאה ה־20 ועד ימינו. במהלכו נבחן דוגמאות נבחרות לאופן שבו מוינה המוזיקה את המחשבה הארכיטקטונית כפי שזו באה לביטוי לא רק בתכנון מבנים כי אם גם בציור, בעיצוב חלל לתיאטרון, במיצבים, בהדמיות תלת־ממד, בעבודות סאונד וביצירות תלויות חלל ספציפי. ההשתתפות בפרוסמינר אינה מותנית בידע מוקדם במוזיקה.

איקונוגרפיה נוצרית

9401200, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 14:30–16:00

ד״ר גל ונטורה

הקורס יעסוק בעולם הדימויים הנוצרי כפי שהוא בא לידי ביטוי ביצירות אמנות שנעשו מראשית ימי הביניים ואילך. דגש מיוחד יושם על השימוש באיקונוגרפיה הנוצרית באמנות המודרנית והעכשווית, בארץ ובעולם. נפתח בדיון בסוציולוגיה של הדת, ולאחריו נעסוק בהרחבה בהיסטוריה של הנצרות מראשיתה. כמו כן נעסוק במקורות הכתובים, הליטורגיים וההיסטוריים אשר שימשו בסיס ליצירה הויזואלית. לאחר מכן נדון במפורט במספר דמויות מרכזיות כמו ישו, מריה, יוחנן המטביל, מריה מגדלנה וקדושים אחרים, וכן בתמות חזרות שונות (כמו הסעודה האחרונה, הצליבה, יום הדין האחרון ועוד). בסוף הקורס נצפה בחלק מהסרט ״הפסיון״ של מל גיבסון.

מכשפות, צוענים ומשוגעים: ה״אחר״ כאמנות

9400234, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 14:30–16:00

ד״ר גיא טל

הפרוסמינר עוסק בדמותו של ה״אחר״ בחברה האירופית כפי שתוארה באמנות של השנים 1300 – 1800. באותה תקופה לא חלו כללי האתיקה של נכונות פוליטית (politically correct): מיעוטים של גזע, דת ומגדר, כמו גם אנשים שונים מבחינה חיצונית ונפשית, נדחו, הושפלו, הושמו ללעג, עברו דמוניזציה, נרדפו ואף הוצאו להורג. מוסלמים ויהודים נחשבו לכופרים, רווקות ואלמנות הורשעו כזונות וכמכשפות, הומואים נודעו כסודומיטים, וגמדים שימשו בחצרות המלוכה כיצורי שעשוע. בתהלוכת האאוטסיידרים שתוצג בקורס צועדים גם נכים ומשוגעים, צועניות וקבצנים, נשים ששולטות בנברים, פושעים ותליינים, קניבלים ואמריקאים, ואפילו ילדות שמנות ונשים מכוערות.

אמנות לאחר הפוסטמודרניזם

9401227, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 14:30–16:00

ד״ר איגור ארונוב

חלל מן הדאדא של שנות ה־20 וה־30 וכמהלך התפתחותה של התפיסה הקונצפטואלית לאחר מלחמת העולם השנייה, התחזקה באמנות המערבית רטוריקה פוסט־מודרנית של אירוניה, סקפטיות וציניות. רטוריקה זו הנתמכת על ידי שוק אמנותי במיוחד משנות ה־90, מצביעה על חוסר אמונה באמת האמנותית המוחלטת. מה היא האלטרנטיבה לאירוניה פוסט־מודרנית? מה הם ההתפתחויות והאסטרטגיות האמנותיות המחפשות דרכים אחרות לרבות מערבית עתידית? מה הוא האופי של תרבות עתידית ׳אחרת׳, שאליה מובילים החיפושים האנטי־פוסט־מודרניים? מה הוא ה׳מיתוס׳ של אמנות העתיד? נדון בשאלות אלה תוך כדי ניתוח השוואתי של גישות מודרניסטיות, פוסט־מודרניסטיות ו־אלטרנטיביות׳.

אמנות, יהדות ומדרנה

9401238, שנתי, 2 ש״ש, 4 נ״ז, יום א' 14:30–16:00

רונית שטיינברג

בשנים האחרונות, כחלק מתפיסת עולם רב תרבותית, מתעורר עניין מחודש גם באמנות בעלת זיקה יהודית. תחרות העיצוב ״סוכה סיטי״ שהתקיימה במנהטן בשנת 2010 וזכתה ל־600 הצעות, הגבירה את המודעות לנושא. בקורס זה נבחן את קשרי הגומלין בין אמנות לבין יהדות בתקופה המודרנית. נדון באפשרות ובלגיטימציה להגדיר אמנות על פי מוצא/לאום/דת ונקשה על המושג ״אמנות יהודית״. יצירות אמנות מהמאה ה־19 ישמשו כמראה לקונפליקטים של זהות התקפים גם כיום. נכיר אמנות העוסקת בשואה, נשווה בין ההתרחשויות האמנותיות ביהדות ארצות הברית לסצנה האמנותית בישראל. בקורס נתייחס גם לאמנות עכשווית ולנוכחות הניכרת של אמנות פמיניסטית דתית כמו גם לאמנות המבטאת אמירה חברתית של ״תיקון עולם״. נקודת המוצא של הקורס היא אמנותית, לא נדרש רקע דתי.

<div></div>	<div>נשים יוצרות: זוויות מבט</div>
9401241, שנותי , 2 ש"ש , 4 נ"ז , יום א' 14:30–16:00	
ד"ר יונה וייץ	

הפרוסמינר מפגיש בין טקסטים מחקרים־תיאורטיים לבין היצירה הקולנועית במטרה לבחון סוגיות שונות של ייצוגי ידע בהקשרי גוף, מיניות ואַתְרוּת.

באמצעות יצירת דיאלוג ביקורתי בין עבודותיהם של חוקרות וחוקרים (ביניהם רולאן בארת, דניאל בויראין, הנריטה דהאן, קלב, מנאר חסן, אורלי לובין, יעל מונק, ג'אד נאמן) ליצירה הקולנועית (דוגמת ענת אבן, תוואפיק אבו וואל, אילאיל אלכסנדר, קרן ידעיה, יולי כהן, ענת צוריה, דפה מהטה , איבתסאם מרענה ושרירן נישאן) נעסוק בדינאמיקות ובאסטרטגיות של שיקוף, ייצור והפצה של תודעות מגדריות.

הפרוסמינר מבקש להתמקד בהנחות המשותפות למדיום הטקסטואלי ולמדיום החזותי לצד המתחים בעמדותיהם, בכדי להציף את ההשלכות המעצבות של תחומים אלה.

<div></div>	<div>ירושלים בתקופת המנדט הבריטי</div>
9400232, שנותי , 2 ש"ש , 4 נ"ז , יום א' 14:30–16:00	
ד"ר רחל רפפורט	

שלושים שנות המנדט הבריטי היו שנים מכריעות לחזותה הפיסית של ירושלים: הם מסמנים התחלת תהליך מורכב וכפול של מודרניזציה מואצת מצד אחד, והקפדה על שימור אופייה ההיסטורי מצד שני. השלטון הבריטי החדש הכריז על ירושלים שוב כבירתה של הארץ, לראשונה מאז ימי התנ"ך. מחוץ לעיר העתיקה, עיר חדשה צמחה והתפתחה: הוקמו שבע שכונות־גנים חדשות ונבנו בניינים מפוארים רבים. קבוצה ייחודית של דמויות בעלות מוניטין בין־לאומי רב באו להשתתף בתהליך השינוי הזה; מנהיגים, אמנים, מתכננים ואדריכלים בעלי חזון באו לעבוד ונשארו לגור בעיר; הרעיונות החלוציים ביותר בארכיטקטורה ובתכנון מצאו את דרכם לירושלים לשם ניסוי והגשמה. בקורס נסתמך על המחקרים הכי מעודכנים אודות תקופת המנדט, נתפעל מפעילותה הענפה של 'החברה למען ירושלים' בשיקום העיר העתיקה ובעידוד האומנויות, ונלמד על

נפשות פועלות כגון רונלד טטורס, אריך מנדלסון, ריכרד קאופמן, א.ק. הולידיי ורבים אחרים. כמו כן נלמד על ציוניי־הדרך של הארכיטקטורה בתקופת המנדט בעיר, כגון מוויאון רוקפלר, האוניברסיטה העברית על הר הצופים, ספריית שוקן, בניין ה־י.מ.ק.א, מלון המלך דוד ורבים אחרים.

<div></div>	<div>"גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות</div>
2, 9401243, ש"ש , 4 נ"ז , יום א' 14:30–16:00	
אהד זהבי	

ניטשה אמר על הילד שהוא גלגל המתגלגל מעצמו – או למה מנסים כל הזמן לגלגל אותו. לכוון אותו, להורות לו את הדרך? בפרוסמינר הזה נעמוד על היחס שלו זוכים ילדים וילדות באגפים שונים של החברה והתרבות: נבחן את התמונות שמציירות לנו הפסיכואנליזה והפסיכולוגיה ההתפתחותית, נברר מהן ההנחות שעומדות בבסיסן של גישות חינוכיות שונות ונקרא במבחר ספרי ילדים כדי לבדוק מהו דיוקן הילד שעולה מהם. אגב כך נשאל אם יש בכלל דבר כזה, "ילד", ואיך ראוי להתייחס לברייה האנושית בראשית ימיה.

<div></div>	<div>מנגה ואנימה – עולם הקומיקס היפני</div>
2, 9401228, ש"ש , 4 נ"ז , יום א' 14:30–16:00	
ד"ר אורי ברטל	

הקורס יסקור את תולדות המנגה ואת השפעת ההיסטוריה החזותית של יפן על המבע החזותי של המנגה וסרטי האנימה כיום, את הו'אנרים השונים של המנגה (המנגה לַעֲצֵרִים, למבוגרים, המנגה החינוכית, החתרנית והארוטית), יסקור יוצרים שונים (טווקה אוסמו, מיאזאקי הייאו, קובצת קלאמפ), נושאים תרבותיים העולים במנגה (מוראות מלחמת העולם השנייה, זהות יפנית בעייתית ואוריינטליזם), ואת השפעתה על התרבות הפופולארית היפנית כיום.

<div></div>	<div>הגוף כרוח האדם</div>
2, 771, ש"ש , 4 נ"ז , יום א' , 18:30–20:00	
ד"ר שוש מרזל	

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (כזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר זה מה עומד מאחורי הבדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדורשות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהבדלי הדרישות הגופניות על פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבושו.

<div></div>	<div>קורסי בחירה מבואיים וקורסי כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת – סמסטר ב' (יש לבחור קורס אחד)</div>
---------------------------------------	---

<div></div>	<div>"סלע קיומנו": פרקים באדריכלות קלאסית</div>
1, 1600814, סמסטר ב' , 2 ש"ס , 1 נ"ז , יום א' 10:30–12:00	
ד"ר גיא שטיבל	

מחום מחצבות גרניט אפור במצרים לקרירות של מעמקי מערות אבן גיר בארץ ישראל, עבור בחומת ענק בסקוטלנד ושערי ניצחון ברומא. הקורס יעסוק בנושאים הנקשרים לעולם הארכיטקטורה, האמנות והטכנולוגיה הקלסית או בגלגולם של אבן, טיח, מסטרינה, מחוגה, מכחול, צבע ווהב. במהלך הקורס נפרוס את ההיבטים הטכניים התרבותיים, החברתיים והפולחניים הנקשרים במבנים בעולם הקלאסי: בתים פרטיים וארמונות פאר, בנייני ציבור וקברים; נדון בעיצובם ומי היו המתכננים והבנאים האלמוניים.

<div></div>	<div>אמנות יהודית וקבלה</div>
2, 2600805, סמסטר ב' , 2 ש"ס , 1 נ"ז , יום א' 10:30–12:00	
ד"ר נדיון שנקר	

מבוא לעולם הספירות, הבריאה כמודל ליצירה אומנותית, האדם כשותף לאל, טבע ומעל לטבע, תורת הזמן והחלל, הכלי והאור, שפע והשראה, סוד האותיות,

<div></div>	<div>הסמלים היהודיים באמנות היהודית לפי תורת הנסתר, המשכן וכליו.</div>
---------------------------------------	---

<div></div>	<div>תולדות המוסיקה המערבית: התבוננות וחוויה</div>
2, 2600824, סמסטר ב' , 2 ש"ס , 1 נ"ז , יום א' 10:30–12:00	
ד"ר איל אדלר	

במהלך הקורס, תינתן סקירה מקיפה של תולדות המוסיקה המערבית, למן המוסיקה ביוון העתיקה, דרך שירת הנזירים והתפתחות הרב קוליות, וכלה במוסיקה של יוהן סבסטיאן באך, כמסכם תקופת הבארוק. מטרת המפגשים השבועיים – מתן רקע מקטיף וכרונולוגי של התפתחות והשתנות הצורה והאסתטיקה המוסיקלית בתקופה העתיקה, על ידי שילוב הרצאה פרונטאלית והאזנה מודרכת לדוגמאות נבחרות מספרות המוסיקה הרלוונטית. בנוסף – פיתוח יכולת ההקשבה למוסיקה מתקופות שונות, ללא צורך בקריאת תווים, והקניית מושגי יסוד מוסיקליים. דרישות הסיום – בחינת האזנה מקיפה, בה נדרש לאפיין את הקטעים המושמעים מבחינת שיוכם התקופתי־סגנוני תוך דיון קצר בתכונות המוסיקליות הרלוונטיות לתקופה, כפי שנלמדו בקורס.

<div></div>	<div>כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: קולה של המלה</div>
0, 2600825, סמסטר ב' , 2 ש"ס , 1 נ"ז , יום א' , 10:30–12:00	
אודליה חיטרון	

הקורס יתמקד ביחס שבין אמנות וטקסט, ובפרט במקומם של טקסטים אקדמיים בשדה האמנות. במהלכו, נבחן ונתרגל כמה תשובות אפשריות לשאלה מהי 'כתיבה אקדמית בסביבה יצירתית' – ביניהן הצבת שאלה, דיאלוג, פרשנות, ביקורת ואמנות – במטרה להעמיק יכולות קריאה, כתיבה וניתוח ולשכלל את האפשרויות העומדות בפני היוצר/כותב כבואו להציג עבודת אמנות משלו או משל אחרים.

נדון בעבודותיהם של בארת', בחטין, בובר, ג'יימסון וגדמר, כמו גם בטקסטים אוצרותיים עכשוויים. לאורם, נתבונן בטקסט כממכלול פתוח – כלומר כזה המוותר, מחד, על 'עודפות הידע' של היוצר/כותב ביחס לעבודה

ומפנה מקום לפלוראליות ולפרטיקולריות שלה, והמסוגל, מאידך, להקיפה ב'מבט מחוץ' ולאפשר הבעה של כוליות מסוימת.

חלקו הארי של הקורס יתנהל בפורמט של סדנא, המאפשר מקום רב יותר לתרגול. לאורך הסמסטר יגיש כל סטודנט תרגילים אחדים, בהיקף של עד עמוד כל אחד. כשליש מהשיעורים יוקדשו לדיון בתרגילים אלו באופן שידגיש סוגיות של מבנה, סגנון, משלב לשוני, עריכה וכו'.

כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: אהבה, סכנה ואתיקה בתרבות המערבית

1-2600825, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 10:30-12:00

יואב רונאל

הקורס יעסוק בשיח על אהבה. דרך סקירה של טקסטים תרבותיים ננסה לפענח את הקרש הנפוץ בין אהבה לבין קטגוריות כגון סכנה, שיגעון, מחלה ומוות. הקשר הטרגי והרומנטי בין אהבה לבין קטגוריות אלו הוא אחד ממעיינות היצירה הפוריים ביותר בתרבות המערבית. נקרא ביצירות שונות, הן תיאורטיות והן אמנותיות וננסה להתחקות אחרי אופני ההתבססות, הפעלה וההטמעה של שיח זה; במקביל ננסה לנסח שיח חדש על אהבה, אשר נמנע מהגורל הטרגי שלה, ומציע את האהבה לא כסכנה אלא כאפשרות של אתיקה. בין הכותבים יהיו אפלטון, שיר השירים התנ"כי, רולאן בארת, מישל פוקו, אדגר אלן פו, אלתרמן, פרויד, מרגריט דיראס, לנגסון יוו, אלאן באדיו וכן ליאונרד כהן, ניק קייב, יוסי בבליקי וניל גיימן. ננסה לבחון את ההופעות של אותו שיח בו'אנרים שונים: שירה, מוזיקה פופולארית, ספרות, פילוסופיה, קולנוע וקומיקס, ולבחון את הקשר בין המדיום לצורת הופעתו של השיח. במקביל לעבודה התיאורטית נעסוק בלימוד של כתיבה אקדמית: מכתיבה ש למשפט ופסקה, עד לבנייתו של טיעון ביקורתי שלם וכתיבה של טקסט קיר ליצירות אמנות חזותית. תחום העיסוק דרכו יתורגל לימוד הכתיבה, יהיה החומר אשר נלמד בקורס.

306

מבוא למוזיאולוגיה

1600824, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 14:30-16:00

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאונים, ממוסדות התרבות הוותיקים ביותר במערב, זוכים בעשורים האחרונים להתעוררות חסרת תקדים הן במישור הפילוסופי־אידיאולוגי־תקשורתי והן במישור האדריכלי־עיצובי.

מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים ובמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע, להיסטוריה, לאתנוגרפיה וכו'? הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית: ההגדרה המשטנה של המוסד ותפקידיו, ההיסטוריה של המוזיאונים, מקומם של המוזיאונים בקידום המחקר, בהנחלת מורשת ושימורה, בקביעתם של קאנונים תרבותיים ואף בהצבתה של עיר על מפת התיירות העולמית.

בין היתר, יעסוק הקורס בסוגיות הבאות: כיצד מתנהל המוזיאון בין מחויבויות אתיות לאילוצים כלכליים? כיצד הוא מתמודד עם מעמדו המשתנה של המבקר (כאורח/ צרכן/ שותף)? כיצד הוא שומר על מקומו הייחודי בעידן של תחליפים "וירטואליים"? מה הם יחסי הכוחות המתקיימים בעידן המודרני והפוסט־מודרני בין הקנקן (אדריכלות המוזיאונים) לבין מה שיש בו (המוצגים עצמם)?

מבוא לתורת הסיפור

1600802, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30-16:00

ד"ר עודד מנדה'לוי

מטרת הקורס היא להתוודע למושגי יסוד בתחום הפואטיקה של הסיפורת. הקריאות הפרשניות תעשינה תוך הדגמת תפקודם של מושגי היסוד ודרכי השימוש בהם במסגרת האינטרפרטציה של יצירת הפרווה הבדיונית.

המוקדים העיקריים בקורס:

עלילה ומבנה: אירועים ודרכי קישורים, תכניות הסיפור, מוטיבים, תהליך הקריאה ברצף מול הקריאה ה'מרחבית', סדר הטקסט כקובע משמעות, המבנה המיוחד של המציאות בסיפורת וקשריה עם הלשון, יחסי הגומלין בין טקסט לבין תהליכי ההבנה של הקורא, מילוי פערים.

הדמות הספרותית ואופני עיצובה: מושג הדמות, סוגי דמויות ותפקודן ביצירה, דרכי אפיון (ישירות, עקיפות ומקבילות), דרכי העיצוב של חיי הנפש.

המספר ונקודת התצפית: סוגי מספרים, דרכי המסירה: מבע משולב, נקודת תצפית, המספר והפרספקטיבות שלו, מהימנות ואי־מהימנות.

במהלך הקורס יידונו במידת האפשר נושאים נוספים בתורת הפרווה: זמן ומרחב, מרכיבי הסגנון הסיפורי ועוד. לצד דיונים תיאורטיים תוצגנה פרשנויות מדגימות של מבחר סיפורים מן הסיפורת העברית והכללית. בחלק מן הסיפורים תיעשה 'קריאה צמודה' שמטרתה לתרגל ולפתח את כושר האינטרפרטציה של משתתפי הקורס.

ארכיטקטורה באמנות המאה ה־20

1600900, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30-16:00

יז'י מיכלוביץ'

הקורס יעסוק באמנים במאה ה־20 שהפכו את הארכיטקטורה למוקד עשייתם האמנותית. בין הנושאים שיידונו: הארכיטקטורה הקיימת כחומר גלם ש לאמנות; בניית דגמים של אובייקטים ארכיטקטוניים אובייקטים אמנותיים; אמנות הגוף והארכיטקטורה ועוד לצד אמנים העוסקים בארכיטקטורה כאובייקט תלת־ממדי, נדון גם בייצוגים אחדים של ארכיטקטורה בציור ובצילום. לצד אמנים זרים נעסוק גם באמנים ישראלים.

כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: מן הרעיון אל המוצג

2-2600825, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30-16:00

הילה זקסנברג

במהלך הקורס נבדוק את השימוש בטקסט כחלק בלתי נפרד מתהליך היצירה ונפתח כלים מעשיים לכתיבה בסביבה יוצרת. טקסטים מתחומי תרבות הצריכה, החפץ והמוצר יתוו את תכני הקורס. יחד, נבחן את השפעתם של חומרים כתובים כגון קטלוגים, מאמרי ביקורת והצהרות אומן על העשייה ההיסטורית והעכשווית בעולם החפץ והמוצר. נחזור ליסודות הכתיבה, נעבור על השלבים בבניית טקסט המלווה מוצג ונשכלל את היכולת לקרוא טקסט באופן ביקורתי. הקורס יהווה תמיכה לתהליך

היצירה האישי של הסטודנט אשר ימליל וימשיג את התפתחות הרעיון עד הפיכתו למוצג.

כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: שיח שדה היצירה החזותית

3-2600825, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30-16:00

שגיא מעיין

הקורס יבקש להקנות מיזמוניות בקריאה ובכתיבה בפורמט האקדמי במסגרת השיח בשדה היצירה החזותית: מחקר, ביקורת ודיון בעולמו האישי של היוצר. במהלך הקורס ייחשפו הסטודנטים לשפה ולרטוריקה הייחודית של הכתיבה אודות התרבות החזותית דרך קריאה וניתוח של טקסטים רלוונטיים, כמו כן יתנסו בכתיבת טקסטים המציגים את רעיונותיהם האמנותיים. ננסה להבין מה מאפיין את הכתיבה המסאית והאישית בסביבה היצירתית ומה מייחד את הפורמט האקדמי בכללו, על אמצעיו הרטוריים ועל מערכיו הפיגוראטיביים: כיצד מציגים נושא ומושאים בהקשרים של ייצוגי אמנות, וכיצד מזהים או חושפים את התמה של היוצר בטקסט; כיצד להשתמש בטענות התיאורטיות של 'האחר' בכדי לבסס ולנסח את טענותיי שלי וכיצד יוצרים מבנה רטורי קוהרנטי אשר יתן תוקף לקונספט/יצירה שברצוני להציג. השיעורים ילוו במטלות קריאה וכתיבה משיעור לשיעור וכן בהצגת מטלות הכתיבה לניתוח וביקורת כיתתיים. בסוף הקורס יידרשו הסטודנטים לכתוב 'טקסט קיר' לתערוכה עתידים שיקימו במסגרת לימודיהם במחלקה.

כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: כתב וכתיבה

4-2600825, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30-16:00

רון גיא גלבט

מטרת הקורס היא להקנות לסטודנטים עקרונות בסיסיים של כתיבה אקדמית. נקרא טקסטים העוסקים בשאלת הכתב, ואגב כך נתוודע למגוון סוגות ולמוסכמות של כתיבה. הסטודנטים יידרשו להגיב לטקסטים, להשוות ביניהם ולכתוב סדרה של תרגילים, שיהוו בסיס לדיון בכיתה וללמידת כללים לכתיבת טקסט אקדמי.

לקויי למידה ויצירתיות

2289, **שנתי 2 ש"ש, 2 ז"ז, יום א' 14:30-16:00**

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס ישלב טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון. ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד דקנאט הסטודנטים.

שנים ג' - ה'

שנה ג' ארכיטקטורה – קורס חובה

זרמים ומגמות בהיסטוריה האדריכלית שלאחר מלחמת העולם השנייה

2800129, **סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א', 16:30-18:00**

אדרי אורין שחר

בקורס זה נפענח את האופן בו משתקפים תהליכים היסטוריים שהתהוו בעולם בעשורים האחרונים, בשפה ובשיח האדריכליים. נקודת המוצא להתבוננות זו נעוצה בתפיסה כי הסביבה האדריכלית היא סיסמוגרף רגיש המשקף שינויים חברתיים ותרבותיים, מעברים אידיאולוגיים, תמורות כלכליות והלכי רוח ומחשבה.

קורס זה מהווה פרק המשך לסקירתה של ההיסטוריה האדריכלית מתקופות פרהיסטוריות ועד העידן המודרני והוא מתמקד בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה ועד לראשיתו של המילניום השלישי. תחילתו של עידן זה בהתגבשותו של סדר עולמי חדש, המשכו בתהליכים של בניית זהות ואחריתו בהתפרקותם של המוסדות הלאומיים המוכרים ועלייתם של כוחות כלכליים ולאומיים חדשים. ייחודו של פרק זמן זה נעוץ בהיותו

מעין הווה מתמשך שעדיותיו זמינות עבורנו ומבנות את הסביבה המידית והמוכרת לנו.

הקורס בנוי לאורך ציר הזמן והוא משרטט את התהליכים השונים שהתהוו בתקופה זו תוך הקבלה בין אירועים היסטוריים מרכזיים, עולם המושגים התרבותי ומגמות תכנוניות ואדריכליות.

סמינרים – שנתי

הקולנוע של פדריקו פליני: קרקס, מטפיסיקה ופסיכואנליזה

9301638, **שנתי 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א', 10:30-12:00**

ד"ר חוה אלדובי

הקורס יעסוק ביצירתו של אחד מענפי הקולנוע של המאה ה־20, ויתווה צירי התפתחות לאורך הקריירה הקולנועית הענפה של הבמאי האיטלקי שהחל את דרכו האמנותית כקריקטוריסט וככותב מערכוני רדיו. נעסוק בנושאים ובמוטיבים מרכזיים בסרטיו של פליני, במפגשו עם הפסיכולוגיה האנליטית של ק.ג. יונג ובהשפעתה המכוננת על יצירתו בשנות השישים והשבעים, בשיח האינטר טקסטואלי שהוא מנהל בסרטיו עם יצירות מופת מתולדות האמנות, וכן בממד ההיסטורי של זיכרון העידן הפשיסטי בסרטי פליני.

הקורס יחשוף את הסטודנטים למגמות עדכניות במחקר בתחום, ולמושגים תיאורטיים רלוונטיים שישמשו כלי עזר בכתיבת העבודה הסמינריונית.

הפיתוי החזותי: פרסום יפני

9401225, **שנתי 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א', 10:30-12:00**

ד"ר אורי ברטל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט־מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגלריות בלבד, לרחוב ומשמישת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתח בתקשורת שיווקית.

הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרות פרסומת, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירו סווקי), כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

ילדות והתבגרות בסיפורת

2700616, **שנתי 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א', 10:30-12:00**

ד"ר עודד מנדה לוי

הסמינר עוסק בדרך הופעתם של ילדים ומתבגרים בעיקר בסיפורת העברית והישראלית. הכוונה לחשיפתם של תהליכי התבגרות שיש בהם ממדים של הכרת "האני", גילוי הייעוד האישי ונטילה של אחריות חברתית. הילדים נתפשים ומומשיגים בתרבות כקבוצה חלשה, שולית במקומה, ביחס למרכז פעיל ואקטיבי ותלותית בגורמי סמכות. האפקט האומנותי־טקסטואלי של הפרספקטיבה הילדית מדגיש מבט מחודש על העולם. ילדים המצויים בראשיתם או במהלכם של תהליכי חקר והשתלבות, ולא הפנימו ביטויים מחייבים, סטריאוטיפים או קונבנציות חברתיות, חושפים במבטם "הנקי" איוז אמת וכנות שהיא כשלעצמה בעלת אפקט ביקורתי בעל משמעות. העמדה הילדית בהעברתה אל השדה הספרותי מדגישה פערים מול עולם של מבוגרים שכבר עבר תהליכים של אינטלקטואליזציה ואינסטרומנטליזציה, ובמרכזו, לעיתים, קהות הרגש, האכזריות, האטימות והניכור.

המפגש הספרותי עם התודעה הילדית הוא מורכב, דינאמי ורצוף הפתעות. האפקטים של שיקוף, חשיפה, ביקורת והבנה מחודשת מתאפשרים נוכח נקודת התצפית הייחודית המוצבת בליבה של סערה נפשית והכרתית. הבחינה של הופעות הילדות וההתבגרות במסגרות של מודלים התפתחותיים ותפישתיים מעשירה את ההתבוננות הפרשנית של הטקסט ומעניקה לו עומק אוניברסלי.

הקשרים של חניכה, לימוד, התבגרות פיסית (מינית) ונפשית, תוצאה של התרופפות קשרי המשפחה,

התפתחות, עיצוב של זהות אישית ועקרונות של וידוי, מעניקים לפרספקטיבה הילדית בסיפורת מרחב של מורכבות ועניין.

העיון הספרותי בסיפורי ילדות והתבגרות מאפשר קריאות מורכבות של הדמות בשל הימצאותה בעיצומם של מוקדי עיצוב, שינוי או התפתחות. העמידה באמצעיתם של תהליכי נפש הקשורים ביחס עמוק אל ההורים והחברים מתקשרת לנסיבות של טראומה, לתהליכים פסיכולוגיים של היברלות ואינדיווידואציה ובעמידה מול שאלות של זהות קולקטיבית.

פילוסופיות של עיצוב

814, **שנתי 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א', 10:30-12:00**

ד"ר מיכל פופובסקי

בסמינריון "פילוסופיות של עיצוב" נבחן את אמינותן של הנחות רחבות היקף הטוענות כי "היום הכל עיצוב, החל מאדריכלות ואמנות ועד לג'ינס ולגנים"*. תוך בירור פירושיהם השונים של המונחים "עיצוב" ו"מעצב/ת", נפרק את ההגדרות רחבות היקף לגורמים ונראה כיצד שדה העיצוב מורכב ממערכות שונות. נלמד לקשר בין תורת המערכות לבין הקשרים אידיאולוגיים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים; נלמד להכיר, לזהות ולנתח זרמים מודרניים ופוסט־מודרניים – 'אקולוגיה' ובר־קיימא [sustainability] – ננתח עבודות של מעצבים ובכך גם נלמד להפיק תועלת מקצועית מתורת המערכות.

התרבות והאמנות של המאזים – חקירה בעקבות פרויד ולאקאן

9301639, **שנתי 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א', 10:30-12:00**

ד"ר יצחק בנימיני

בסמינר נבחן את הקטגוריה הפרוידיאנית של "המאזים" (המעיק, המבהיל, המבעית) ועד כמה היא מצליחה להסביר תופעות באמנות, בתרבות ובקולנוע של המאה ה־20 החל מהאונגרנד הסוריאליסטי, דרך היצ'קוק ועד להקת לייבאך הסלובנית הפשיסטית/אנטי־פשיסטית. נבחן גם עד כמה קטגוריה זו רלוונטית לתרבות הקולנועית של המדע הבדיוני בכל מה שנוגע למפגש

עם הסייבורג והרובוט, עם דמותו של הכפיל, הבובה דמוית אנוש. נקרא לשם כך ביצירתו החשובה והמורכבת של זיגמונד פרויד "המאויים". נעמיק את הקריאה שלנו באמצעות עיון בכתבי ז'אק לאקאן.

אמנות הקול: טקסט, קול וסאונד באמנויות היפות

הסמינר יעסוק בשימוש בקול האנושי ובמילה הכתובה והמדוברת באמנויות החל משנות ה־50 של המאה הקודמת ועד ימינו.

לשימוש האקספרימנטאלי בטקסט ובקול תפקיד מרכזי בשבירת המחיצות בין האמנויות. השירה המוזיקלית הופכת לפרפורמנס־ארט, השירה הפואטית הופכת למוזיקה חומר, המיצב קורם עור וגידים והתיאטרון הופך ויוואלי במופגן. המדיה החדשה עוד מוסיפה ממדים ואפשרויות לעבודה הפלסטית עם הקול ולמיווגו בסאונד ובדימוי.

בסמינר נחקור את ההיבטים התיאורטיים, האסתטיים והפרקטיים של צורות אמנות חדשות המדגמיות כל זאת, כמו התיאטרון־מוזיקה החדש, מיצבי קול־דימוי, אמנות קול פרפורמטיבית, אמנות סאונד וטקסט־סאונד, שירה פונטית, קולנוע ומחול עכשווי. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

סמינר פרויקט גמר

1603771, **שנת**, **2 ש"ש**, **4 נ"ז**, **יום א'** **14:00–12:30**
פרופ' דנה אריאלי הורוביץ

סמינר פרויקט גמר חותר ללוות אתכם בשלבי ותהליכי העבודה השונים על פרויקט הגמר שלכם בבצלאל. הסמינר מיועד לסטודנטים מצטיינים בשנת לימודיהם השלישית או הרביעית, שממוצע ציוניהם 90 ומעלה, אך הוא יהיה פתוח גם לכאלה שיש להם רעיון, מגובש יחסית, לפרויקט הגמר. מתוך הנחה שתהליכי הכתיבה הם חיוניים לניסוחו של פרויקט הגמר, ננסה לגבש במהלך השנה את הרציונל שמאחורי פרויקט הגמר לכדי עבודה מחקרית שתחתור לתמהיל בין החזותי

לרעיוני. נשאף לקחת את המקרה הפרטי, דהיינו את פרויקט הגמר של כל אחד מן המשתתפים, ולברר מה טיב השאלה האוניברסאלית והכללית המניעה אותו. נבחן את הדרכים בהן ניתן לנמק את הרעיון הפרקטי ולעגן את השלב היצירתי והיישומי של פרויקט הגמר תוך שרטוט ההקשרים התיאורטיים וההיסטוריים של הנושא שנבחר. מתוך ראיית המחקר החזותי ככזה העשוי לקדם את פרויקט הגמר, הסמינר הכתוב שיוגש בסוף שנת הלימודים, יניח דגש משמעותי גם על ההיבטים החזותיים לצד אלה התיאורטיים.

הסמינר מוגבל ל־15 סטודנטים.

אמן: מיתוס ומציאות

9301622, **שנתי**, **2 ש"ש**, **4 נ"ז**, **יום א'** **14:00–12:30**
ד"ר איגור ארנוב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט־מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו "האמיתית" של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות, כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

רעיונות מודרניים במדע ובפילוסופיה של המדע

810, **שנתי**, **2 ש"ש**, **4 נ"ז**, **יום א'** **14:00–12:30**
ד"ר בועז תמיר

כיצד יראו פני העולם בעתיד הקרוב והרחוק? מהן הבעיות החברתיות, המשפטיות, הכלכליות והאקולוגיות שיעסיקו את האנושות בעתיד? שיבוט, ננוטכנולוגיה, התיישבות בחלל, מסע בזמן, תבונה ומודעות מלאכותית, מחשבים קוונטים ועוד. מהם חיים ומהי תבונה? מהו הסיכוי למפגש בין האנושות לתבונה וזה? מה יכולות להיות התוצאות של מפגש מעין זה? כמה זמן נותר לנו

כאן, על פני כדור הארץ ? אלה הם מקצת הנושאים והשאלות שיעסוק בהם סמינר זה.

הו מאמא! אמהות בראי האמנות

במהלך הקורס נבחן ייצוגים של נושא האימהות בתולדות האמנות, תוך בחינת מורכבות הנושא ומשמעויותיו השונות, הן ברמה החזותית, והן ברמה ההיסטורית והתיאורטית. הקורס נחלק לשתי חטיבות: הראשונה תעסוק בנושא האלה האם, והשנייה תעסוק באימהות יומיומיות. דיוננו יפתח באמנות הפרה־היסטורית, תוך דיון בארכיטיפי של האם הגדולה ובהמשכיותו בתרבות המערב עד ימינו. לאחר מכן נתמקד במספר אימהות בולטות, ביניהן איזיס, חווה, לילית, הגר ומריה. במהלך דיון זה נעסוק בתפיסות היסטוריות וחברתיות של דמות האלה הקדומה למול האלה התנ"כית והאלה־האם בעולם הנוצרי, ובהשפעות של תפיסות אלה על הייצוגים החזותיים של הנושא. לאחר מכן נעבור לייצוגי אימהות בעידן המודרני: נתחיל בשינוי ההיסטורי שהתרחש במערב ביחס לנושא זה במחצית השנייה של המאה ה־18, ונבחן את השפעת השינוי על האמנות החזותית במאה ה־19. נסיים בייצוגי אימהות באמנות המודרנית והעכשווית, תוך דיון בגישות תיאורטיות, רפואיות ופסיכולוגיות לנושא זה.

ירושלים – עבר, הווה ועתיד

הסמינר יעסוק בהתפתחותה של ירושלים במאתיים השנים האחרונות. הקורס יתמקד בתהליכים המרחביים שאפינו את ירושלים בתקופה זו, כגון היציאה מחוץ לחומות והקמת שכונות ומבנים מונומנטאליים; הקולוניאליזם הבריטי והשפעתו על פיתוח העיר; חצייתה של ירושלים לאחר 1948, הפיכתה לכירת ישראל והשפעות איחוד העיר לאחר שנת 1967 על דמותה של העיר.

מעל ומתחת לקליפה: אופנה וטיפוח במדיה ובאמנות

9401220, **שנתי**, **2 ש"ש**, **4 נ"ז**, **יום א'** **14:30–16:00**
ד"ר שושנה מרזל

בקורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אומנות נאראטיבית. על ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלקוחות מז'אנרים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: מחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית־כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציו־פוליטיות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות, ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם ל"סטיות" הללו יש משמעות רבה.

קראפט ועיצוב בתרבות חומרית עכשווית

בשדה העיצוב הקראפט נמצא בראשית המאה ה־21 במוקדי תסיסה רבים: בין טכניקות עתיקות לטכנולוגיות קצה, בין אורנמנט לאנטי גלובליזציה, בין עבודת היד בסטודיו לייצור יחידני וקוסטומיזציה – הוא כמובן חלק ממהלכים של קיימות ושל יחס ייחודי אל הפרט אל היוצר ואל הצרכן.

הסמינר מבקש לפתח דיון בקשר שבין עיצוב וקראפט מול עבודותיהם של יוצרים ויוצרות מעצבים ומעצבות בני זמננו. נעמיד את הפרקטיקה העיצובית בהיבטים חברתיים, מעמדיים וכלכליים. נרחיב פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית. נמקם את הדיון בקראפט כביטוי של מחאה במרחב התרבות החומרית של המאה הנוכחית. נעמוד על יחסי הגומלין עם האמנות, העיצוב והתקשורת. נסקור מאמרים וספרות אקטואלית בנוגע לתיאוריה של קראפט, טכנולוגיה ועיצוב. נצפה במבחר תפיסות מעשיות ועקרוניות המלוות את התפתחות התחום ועתידו. את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים עכשוויים.

גנתה, לאורך הסמסטר הראשון, דוגמאות של התפתחות אובייקטים הנוגעים לתחומי הקראפט.

בסמסטר השני הסטודנטים יונחו לאיסוף מקורות מידע ולפיתוח הצעת מחקר לכתיבת העבודה הסמינריונית. הם יתבקשו להציג בפני הכיתה רפראט ולהכין את התשתית הכוללת לכתיבת עבודה החוקרת יוצרים, חפץ או תחום מוגדר של עיצוב אקטואלי בהקשר לקראפט ולנסח, על סמך מקורות עיוניים, עמדה אישית וביקורתית.

טראומה ומציאות: סמינר בפילוסופיה של הצילום

16:00-14:30 ש"ש, 2, 4, 1 ז"ז, יום א' 9301651

ד"ר חיים דעואל לוסקי

הצילום עוסק בזמן, בייצורה של הזמניות שבין העבר והעתיד, באופן בו אנחנו מבינים את השהות המוחלטת את הסגירות המאיימת של הווייתנו בהווה ובחסימת המבט לכל כיוון אחר אפשרי, את אי היכולת לפרוץ את ההוויה המלאה בגבולות ההופעה. הרחבת גבולות המציאות לפני שטח ולמערכת מתווכת ומאורגנת סביב רעיון העובדתיות כ"מתגלה", כמה שהוא מעבר להופעה ולהופעתיות במידי, מחפים על הטראומה של הממשות שהצילום פתח. מציאות זו, עובדה ראשונית שהצילום מייצר אינה הייצוג אלא היפוכו של מה שעומד בבסיס חוש הטעם: הצילום הוא יש שהיה, הוא יש שישנו הוא יש שגם יהיה, ומכאן שהוא הקבוע של ההוויה. כקבוע (גניח בדומה לקבוע של הגרביטציה או של האנרגיה) הצילום חודר כל מציאות שהיא, נמצא בכל אחת מהנוסחאות המקבילות, ואינו יכול להיות מיוצג בסתמיות.

סמינר זה יבקש להקנות לסטודנטים יכולת כתיבה מחקרית-אקדמית בנושאים המורכבים ש לצילום, ביקורת פילוסופיה ואמנות. על כן, נעסוק בקריאת טקסטים מכוננים, חיבורי יסוד המדגימים באופן ברור ומובחן, הן מבחינת אופן הכתיבה והן מבחינת תוכנם, היווצרותם של מערכות כלים לכתיבה ולביקורת, מושגים ואמצעים לחשוב את הצילום ולכתוב על צילום ואמנות באמצעותה של הפילוסופיה. במרכז העבודה והמחקר

המשותף בסמינר יעמדו מספר מושגים תיאורטיים וביקורתיים שנוצרו במחשבה של הפילוסופים הצרפתיים אחרי מהפיכת 68, ובעיקר של "הפילוסופים של פריז" – ז'יל דלו, מישל פוקו וז'אק דרידה. הוגים אלה, הממשיכים את המחשבה של האידיאליזם הגרמני (קאנט-היגל-שלינג) ושל הפנומנולוגיה (היידגר-הוסרל) חושבים את הייצוג, באמצעות המחשבה הביקורתית שהרסה את ההבדל בין פילוסופיה, לאמנות, לצילום. מחשבת 68, אותה ממשיכה המחשבה הצרפתית אחרי 89 (ז'אק ראנסייר, ז'אן לוק מאריון, אלאן באדיו וז'אן לוק ננסי), הרסה את המבנה הפילוסופי העוסק בשאלת המחשבה והאמת, והעמידה את שאלת הייצוג במקומה, הייצוג בצילום והייצוג באמנות כמקום של הדיון ביחסים שבין טראומה (סובייקט) ומציאות (אובייקט). זאת משום שהצילום הצליח לשנות את המציאות ולהפוך את הטראומה לתמונה ולראיה ולעודת, לאירוע פוליטי בעולם כאוטי.

מגמות מתחדשות בקולנוע דוקומנטרי עכשווי

1700639, שנת 2, ש"ש, 4, 1 ז"ז, יום א' 16:00-14:30

אהוד לנדסמן

תוך דיון בקולנוע הדוקומנטרי העולמי מאז שנות ה-80 ועד היום, סמינר זה יתמקד בו זמנית בקולנוע דוקומנטרי מסחרי (כגון סרטיהם של ארול מוריס, ניק ברומפילד או מייקל מור) ובקולנוע דוקומנטרי ניסיוני ועצמאי (כגון סרטיהם של אנייס רודה, כריס מרקר או ורנר הרצוג), וינסה לתת מענה לשאלה מרכזית ומעניינת: מדוע וכיצד תפס בשנים האחרונות הקולנוע הדוקומנטרי מקום בכורה בקולנוע העולמי, הן באופן ביקורתי ומסחרי? מהם הסגנונות ודרכי המבע הקולנועי אשר מאמץ הקולנוע הדוקומנטרי העכשווי, שלא במנותק מהקולנוע ההוליוודי, והאם אכן מדובר בחידוש או בטרנספורמציה של מסורות תיעודיות ישנות יותר? כיצד, לדוגמה, חוברים להם יחד הדימוי והעובדתי לשם יצירת תת ז'אנרים דוקומנטריים חדשים כגון הסרט המוקומנטרי, הקולנוע ההיברידי, הקולנוע התיעודי האינטראקטיבי או האנימציה התיעודית? מהן הסיבות לתנופה הברורה של

הקולנוע הדוקומנטרי האישי, כפי שמתבטאת בגל החדש של יומני הוידאו או סרטי המאמר, והאם ניתן לראות בכך ריאקציה לאתוס הנאיבי של שקיפות והתבוננות אובייקטיבית, כפי שהושרש על ידי "קולנוע האמת" בשנות ה-60? קורס זה ינסה להציע דרכים חדשות (ומתחדשות) להתבוננות בז'אנר קולנועי אשר ממשך להמציא את עצמו כל פעם מחדש.

Bring out your Dead – על החיים ועל המוות בעולם העתיק

16:00-14:30 ש"ש, 2, 4, 1 ז"ז, יום א' 9301630

ד"ר גיא שטיבל

כל אחד צריך בסוף למות. מנקודת מוצא זו ייצא הסמינר למסע בעקבות המוות בעולם העתיק תוך ניסיון להציג תמונה רחבה ככל האפשר של ההיבטים הנלווים – חומריים כמו גם רוחניים. אחד הביטויים החומריים המשמעותיים של החברות האנושיות המוקדמות הוא היחס והטיפול במת. במהלך הקורס נעקוב אחר דרכי הקבורה והשתנותן לאורך הזמן ובמרחב מהפרהיסטוריה עד העולם הקלאסי. נפרט את הפרקטיקה והפולחן של הקבורה כמשקף מעמדי, מגדרי ואתני, תוך שימת דגש על מספר מקרי מבחן נודעים של ידוענים דוגמת תות ענח' – אמן ואחרים. נתייחס לדיאלוג של הקבורה עם המרחב הפרטי והציבורי במסגרתו נסקור את הארכיטקטורה של הקבורה, מקבורה של מכשפה קדמונית עד למבני הפירמידות והמוזוליאום הרומי. הסמינר יידון גם בהיבטים החוקיים של המוות ויתייחס לתופעת ההתאבדות בעולם הקלאסי ושרשיה הפילוסופיים. במסגרת הקורס נפרט את דרכי ההתאבלות ואת דרכי עיצוב הוויכרון תוך סקירת היבטי ההנצחה האישית והממלכתית והתייחסות לקשר בין המוות והפוליטיקה. לבסוף נבחן את הניסיונות של העמים השונים להשיג חיי נצח ונחשוף כמה שלדים שעדיין מצויים בארון.

גזע גזענות והמרחב (הפוסט) קולוניאליסטי

1637930, שנת 2, ש"ש, 4, 1 ז"ז, יום א' 16:00-16:30

ד"ר ליאורה ביגון

"קבוצת בני־אדם תציב גבולות בין אדמתה וסביבתה הקרובה לבין השטח שמעבר להן, ותכנה את השטח הזה 'ארצות הברברים'...גיאוגרפיה דמיונית ושרירותית מסוג 'הארץ שלנו – ארץ הברברים' אינה נוקקת להכרתם של הברברים בהבחנה. די ש'אנחנו' מציבים את הגבולות האלה ברוחנו; 'הם' נעשים 'הם' בהתאם לכך, וגם הטריטוריה שלהם וגם המנטליות שלהם מסומנות כשונות מ'שלנו'." (א' סעיד)

מאז העת העתיקה ועד העת המודרנית, אירופה נוקקה ל'אחר' בכדי להגדיר מולו את עצמה ולחדד את הגבולות – ברמה הלאומית, התרבותית, הפיזית והקונספטואלית – בינה לבין תרבויות שאינן מערביות. אנו נתחקה אחר תהליך זה תוך הצבת שאלות היסטוריות ועכשוויות על אודות גזע וגזענות בין האדם הלבן לאדם השחור. נדגיש את המצב הקולוניאלי באפריקה, את המנטליות הקולוניאלית ואת המרחב הקולוניאלי העירוני – מרחב של שליטה מובהקת, אך לא חד כיוונית. ומהי נקודת המבט של הנתין לשעבר? – מה שנקרא 'ביקורת פוסטקולוניאלית' או 'לימודי מוכפפות'; אנו נחשוב את המרחב הזה לאור תגובות פילוסופיות ועממיות מצד אדוארד סעיד (ה'אוריינטליזם'), צ'יבומבה קנדה מטולו ('ההיסטוריה של זאיר במאה תמונות'), ליאפולד סנגור (ה'כושיות', Négritude) ופרנץ פאנון ('עור שחור, מסכות לבנות').

פוליטיקת־תרבות: גרמניה במאה ה־20

1623930, שנת 2, ש"ש, 4, 1 ז"ז, יום א' 16:00-16:30

פרופ' דנה אריאלי־הורוביץ

גרמניה במאה העשרים מהווה מעבדה מרתקת לבחינת קשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה. החל ממלחמת התרבות הוויימארית [1919-1933], דרך שנות הרייך השלישי [1933-1945] ובעיקר בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, היוו עולמות היצירה מישור משק ולעיתים אף אלטרנטיבי לביטוי השקפות עולם פוליטיות.

הסמינר יבקש לבחון את האופן בו השתקפו משברי החברה הגרמנית כמו גם צמתי ההכרעה הפוליטיים העיקריים בעולמות היצירה ככלל. תוך התמקדות באמנות הפלסטית, בצילום, בארכיטקטורה ובעיצוב בפרט.

חלקו הראשון של הסמינר יוקדש לדיון ביצירות שהתהוו ברפובליקה הויימארית וברייך השלישי תוך התמקדות באמנות הפלסטית, בצילום, בעיצוב ובארכיטקטורה.

חלקו השני יוקדש לדיון באופן בו משתקף הפאנטום הנאצי, הנוכח־נפקד בעולם היצירה של גרמניה מ־1945 ועד היום. בבחינת השתקפות העבר יונח דגש מיוחד על אמנות וצילום שהתהוו בשלושת העשורים האחרונים. חלקו האחרון של הסמינר יוקדש לעיון בקשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה תוך זיהוי והתמקדות בכמה מן התיאוריות המובילות בתחום זה.

פורנוגרפיה: תרבות גבוהה או נמוכה?

9301652, שני, 2 ש"ש, 4 ז"ז, יום א' 16:30-18:00
ד"ר ברוך בליך

אין ויכוח על העובדה כי הפורנוגרפיה היא אחת התעשיות בעלות ההשפעה ועתירות הממון. בניגוד לתעשיות אחרות ולמתווכים אחרים, חלחלה הפורנוגרפיה אל ארסנל הדימויים של תרבות המערב, בין אם בגלוי או במסווה. נמצא אותה באמנות, בתקשורת, בפרסום, בפוליטיקה ולמרבח ההפתעה נמצא אותה גם בהקשרים דתיים. למרות כל זאת, הפורנוגרפיה לא ניתנת לזיהוי בקלות, גם אם טביעות האצבע שלה מוצקות ובוולטות. הואיל והפורנוגרפיה אינה תופעה חולפת, אשר את ניצניה ניתן לזהות כבר ביוון העתיקה, חשוב לבחון את קשריה עם תרבות המערב מנקודת מבט היסטורית, פסיכולוגית, סוציולוגית, אנתרופולוגית וכו'. אחת השאלות שתעלה במהלך הקורס תהיה האם תעודת הזהות של תרבות המערב היתה שונה ללא הפורנוגרפיה, האם הפורנוגרפיה היא תקלה בתרבות המערב, או היא תופעה שנקשה להסתדר בלעדיה. דגש מיוחד יושם על חדירתה של הפורנוגרפיה לאמנות (ציור, צילום, קולנוע) ואל תחומים משיקים כמו הפרסום על גווניו השונים.

קורסי בחירה מתקדמים – סמסטר א'

אמנות בקונטקסט (הקורס מתקיים בתל אביב)

1700607, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום ו' 10:30-12:00
נירית גלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם:

אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף), בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג פ־פרשנות; עתונות – ביקורת).

הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל אביב.

יסודות תורת הקבלה

1700603, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
ד"ר ארז פלג

על פי מוריה ומאמיניה, חכמת הקבלה היא הגילוי האותנטי של פנימיות תורת ישראל, החלק הנסתר של ההתגלות האלוקית לעם ישראל. עניינה המרכזי הוא להורות לאדם את החוקיות שעל פיה הבריאה התהוותה ועל פיה היא מתקיימת, כלומר את עקרונות ההנהגה האלוקית של הבריאה, כמו גם את תכליתה וייעודה. זאת, כפי שאינסופיות נעדרת מגבלות נתפסת ומתפרשת על ידי שכל אנושי סופי. יתר על כן, גם הבהרת מבנה האדם, תכלית הקיום האנושי ותפקידי האדם, החוקיות הרוחנית על פיה נקבעים ומתנהלים חייו הגשמיים

והרוחניים הם מנושאייה המרכזיים של החכמה. בקורס ננסה לעמוד בקצרה על הנושאים הנ"ל. נתמקד בלימוד ראשוני של כללים עקרוניים, בעיקר כפי שנוסחו בקבלת האר"י וצ"ל ופורשו על ידי פרשניה הבולטים לאורך הדורות.

המושג באמנות עכשווית

1700652, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
נירית גלסון

ב־1968 ג'ון בלדסרי קבע כי "אמנות היא יצירה לעין וניתן רק לרמוז עליה באמצעות מילים". משפט זה הוא חלק מפסקה שרשם על בד קנבס, כלומר חלק מצויר שכותרתו "מהו ציור". ביצירה זו המחיש בלדסרי את המורכבות בהגדרת המושג אמנות. מושג הוא רעיון, או עקרון מופשט שאנו תופסים בשכלנו ומשמעותו מקובלת על הכלל. רכישת מושגים מקובלים על הכלל היא חלק בסיסי בלימוד שפה וכך גם לגבי שפת האמנות ולגבי השפה בה מנתחים ומתייחסים ליצירות אמנות. לעיתים קרובות אנו משתמשים במושגים מבלי שפירושם ושורשיהם נהירים לנו ולכן גם הייחוס שלהם יכול להיות שגוי. ובמילים אחרות, מבלי שיהיה לנו מושג מה משמעותם הנכונה. השימוש במושג אוונגרד, לדוגמא, נפוץ למדי אך לעיתים קרובות משויך לאדם, לאירוע או ליצירה שאינם זכאים לו. מושגים אחרים המרכזיים לתחום האמנות וחשובים להבנתה, זרים לנו. הקורס יכול סדרת הרצאות על מושגים באמנות ואופן ביטויים על ידי יוצרים עכשוויים המבקשים להאיר מושגים או ליצור איתם דיאלוג ולבחון את תקפותם.

מסע בספר הזוהר

1700510, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
ד"ר נדון שנקר

בקורס ננתח את המושגים הבאים: מיקומו של ספר הזוהר בספרות הנסתר, תורת הספירות, אישים מרכזיים, ולמות ההנהגה, התהוות החומר, האין סוף, החלל הפנוי, סוד השפה והאותיות, תפילה, כוונה, התבודדות, חיי אישות, חידושו של הזוהר במחשבת ישראל.

אהבה ממבט אחרון: ייצוגי עיר וחוויה עירונית באמנות המאה ה־20

1700637, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
יז' מיכלוביץ'

עיר כמציאות חזותית, רגשית, ומושגית ללא כל תקדים בעבר מזוהה עם התכנים המובהקים של ה'מודרניות' ועם ההכרה העצמית של האמנים הבולטים של המאה ה־20. הקורס יעקוב אחר גלגולים של ייצוגי המציאות והחוויה העירונית באמנות והגות מודרנית, כנעים בין שני קטבים: כאוס וגריד. הדגש בקורס יושם על הבנת המושגים הללו כשפה חזותית ומושגית ייחודית, ועל הממדים שלהם: פרגמנט, מבט מקרי, שחרור, סתירה בלתי פתירה מצד אחד, ומשטור, גיאומטריה מלבנית, קו ישר, מבט על מאחד, מצד שני. נקודת הזינוק של הדיון היא פאריז במאה ה־29 ונקודת הסיום היא תופעת עיר על, מושג ה־junk space ועיר כאפוקליפסה דיגיטאלית וחורבה של סימנים, אובייקטים וארכיטקטורה. מקום מיוחד יוקדש לעלייתה של דמות המשוטט ומבטו על העיר המודרנית. לצד אמנות חזותית (בעיקר ציור וצילום) התלמידים ייחשפו בצורה סלקטיבית להוגי דעות ואנשי ספרות שנדרשו לנושא.

11 בספטמבר: על גורלו של המבט בעידן המציאות המדומה

1700641, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ז"ז, יום א' 10:30-12:00
אהד זהבי

האירוע שהתחולל בארצות הברית ב־11 בספטמבר 2001 היה ללא ספק אחד האירועים הדרמטיים ביותר בעשור הקודם, אבל הוא גם היה מחזה מוזר מאוד: זה היה אירוע חסר תקדים, ועם זאת התלוותה לצפייה בו תחושה חזקה של דו־הווי; זה היה אירוע טראומטי, שגבה אלפי קורבנות בתוך זמן קצר, ועם זאת כמעט לא נראו בו אנשים; וזה היה אירוע שזכה לסיקור תקשורתי שאין לו אח ורע, ועם זאת במידה רבה לא ראו בו מאום – כאילו נותר אטום למבט.

במסגרת הקורס נחזור לאירועי אותו יום ונסה להתמודד עם הדילמות הנוקבות שהם מציבים בפני המחשבה הפוליטית והמבט הביקורתי. נעיין בכתביהם

פול ויריליו, סלבו ז'יז'ק וסוזן באק־מורס ונחמד בעזרתם כמה מן השאלות הפילוסופיות והתרבותיות הגדולות שמונחות היום על כף המאזניים: היחס בין הממשי לבין המדומה, ההבדל בין ביקורת לבין טרור וטיבה של המלחמה הניטשת בין הקפיטליזם המאוחר לבין מתנגדיו.

נצפה בסרטים כגון "קינג קונג", "מועדון קרב", "השעה ה־25 ו"טיסה 93" ונעמוד באמצעותם על היחסים הסבוכים בין הדימוי הקולנועי לבין המציאות, שנשזרו לכאורה זה בזה באותו יום גורלי. נקרא בספריהם של דון דלילו, ג'ונתן ספרן פויר ואחרים ונבדוק איזה יחס כלפי האירוע מציעה הספרות. ונד בכד נתהה על תפקידה של האמנות בעידן הניוון של הממשות והשקיעה של המבט.

תולדות הכתב

1700647, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א' 12:00–10:30**
מיכל וקסלר

מטרת הקורס לסקור את תולדות הכתב והכתיבה מראשיתה בתקופה הניאוליטית ועד ימינו.

הקורס יתמקד בתולדות הכתב העברי והכתב הלטיני, בהפתחות סגנונות קליגרפיים שונים והפתחות הטיפוגרפיה מאז המצאת הדפוס. בקורס ידונו גם ההקשרים התרבותיים הרחבים של תופעת הכתב והדפוס: השתנות צורת החשיבה בתרבויות שונות כפי שהיא משתקפת בכתב שלהן, גישות תיאולוגיות ומיתיות שונות, הסתרה והצפנה ומשמעותן החברתית, שאלות מגדריות, טכנולוגיות, כלכליות ופוליטיות.

אינשטייין: מאה שנה לתורת היחסות

9401237, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א', 12:00–10:30**
ד"ר בעז תמיר

מאה שנה מלאו לתורת היחסות. על רקע אווירה פוליטית חברתית מהפכנית, משבר חריף במדעים של סוף המאה התשעה עשרה, ועלייתה של חשיבה פילוסופית רלטיבי סטית, מופיעה בתחילת המאה העשרים אחת התורות הפיזיקאליות המהפכניות ביותר שידע עולם המדע: תורת היחסות. קבלתה של תורה זו, משמעה – הרס מן היסוד של תפיסת עולם קודמת, זו של ניוטון. הקורס יציג את

316

תמונתה שלהאנה ז'אן אנטואן בודריאר, שפיתחה את המושג של המדומה.

תמונתה שלהאנה ז'אן אנטואן בודריאר, שפיתחה את המושג של המדומה.

הרעיונות המרכזיים של תורת היחסות הפרטית והכללית ואת המשמעויות הפילוסופיות מאחורי רעיונות אלה.

האות העברית והקבלה

1700634, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א' 14:00–12:30**
ד"ר נדיון שנקר

במסורת היהודית ובקבלה בפרט, האות היא לא סימן של שפה, אלא לב ליבו של הבריאה – אטומים, בלו פריינט", הומר גלם ואורות. השקפה זו פותחת דרכי מחשבה חדשות בסמיולוגיה ומדע. בניתוח טקסטים מהזוהר, מספר יצירה, מר"ש מילין (הרב קוק), מדברי הבעל שם טוב, מהדס רימונים (קורדוברו) נבין את המורכבות והחוכמה שמסתרת מאחורי האותיות.

תורת הנפש על פי חכמת הקבלה והחסידות

מהו ה'אני'? מהי נפש האדם? האם יש לאדם רק מערכת נשמתית אחת? באילו אופנים ניתן להבין את הקביעה שנפשו היא דבר־מה רוחני? מהם מאפייניה ומרכיביה? מהו מקורה ומהן זיקותיה לאלוקות? מהן זיקותיה לגוף ולמציאות הנתפסים כחומריים? מהם תפקידיה ומהי תכלית "ירידתה" למציאות הנתפסת כגשמית? בקורס זה ננסה להציג באופן בסיסי וראשוני חלק מהתשובות שניתנו לשאלות הללו ולאחרות בספרות חכמת הקבלה, החל מן המאה הט"ז, ובתורת החסידות. בין היתר, נדון במושגים כגון עצם הנפש, מדרגות הנפש (נפש״רוח״ נשמה״חיה״יחידה״), כוחות הנפש (פנימיים – שכל ומידות; מקיפים – רצונות, וכדומה), ״לבוש״ הנפש (מחשבה, דיבור ומעשה), הנפש הטבעית לעומת הנשמה האלוקית, מודע ועל-מודע, אור וכלי, גשמיות ורוחניות, ישות לעומת ביטול הישות, דבקות והתכללות ועוד.

פרנץ קפקא,המחבר שלהצדקה.

פרנץ קפקא,המחבר שלהצדקה.

פרנץ קפקא כאמן חזותי

1628, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א' 14:00–12:30**
יז"ר מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים־ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנליים ורגילים (משרדים, פרוודורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומוזרים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונות' ונססה לשפוך אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

קולנוע ופסיכואנליזה

1501001, **סמטטר א', 4 ש"ס, 2 ז,ז, יום א' 16:00–12:30**
ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס ננתח יצירות קולנועיות נבחרות באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית, במיוחד של זיגמונד פרויד, ז'אק לאקאן וסלבו ז'יז'ק. באופן זה, לא רק שנלמד על הסרטים, מבחינה צורנית ותוכנית, אלא גם נשתמש בסרט כטקסט שיכול אף להבהיר לנו את התיאוריה הפסיכואנליטית, בהתאם לכותרת ספרו של ז'יז'ק: "כל מה שרציית לשאול את לאקאן ולא העזת לשאול את היצ'קוק".

אק־סתיקה

2600806, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א' 14:00–12:30**
ד"ר דרור פימנטל

האם האמנות מחויבת שיהיה לה אובייקט כדי שתוכל להתקיים? האם היא כרוכה בהכרח בחפץ? ומה אם האמנות אינה אלא אירוע? אירוע שממהותו לחלוף, אך גם לחשוף: את ההוויה, האמת, האל או את האחרות. הקורס יתבונן באמנות מנקודת מבט פנומנולוגיה עכשווית, וינוע לעבר הגדרתה כאירוע של ביאת האחר. תנועה זו תושג בקריאת טקסטים משל ניטשה, היידגר, מריון וגם משל בארת ולאקאן, ובהתבוננות מודרכת ביצירות אמנות.

מוזיאון ואתיקה

<div></div>	<div>מוזיאון ואתיקה</div>
1700650 , סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א' 14:00–12:30	ד"ר שמוליק מאירי

מדוע כה קשה ליישם קוד אתי אחד לכל המוזיאונים ? כי אתיקה פרקטית, ממש כמו פורנוגרפיה, היא עניין של גיאוגרפיה (וזמן).

מוזיאונים במאה ה־21 מתחבטים בסוגיות אתיות רבות ומורכבות. כיצד מתנהל מוזיאון פוסט קולוניאלי עם "ירושה" קולוניאלית של אלפי שרידי אדם ומיליוני פרטי ביזה ושלל? כיצד הפך מה שפעם היה אתי וראוי לבזוי ודחוי. כיצד מתמודד מוזיאון פוסט־מודרני בעידן של סימולציות וסימולקרות עם המושג אותנטיות? ומה מקומם של העתקים וזיופים? ומה באשר לאובייקטים גנובים, או כאלו שנרכשו בכסף "מוזהם", היש להם מקום במוזיאון? והאם, בשם האמנות והמדע, מותר להציג במוזיאון הכל גם במחיר של פגיעה בבעלי חיים, בבני אדם, בדתות, בעמים ובמגדרים?

וכיצד מגולמת האחריות הציבורית־חברתית של המוזיאון כ"מוסד לנחלת הכלל"?

מעל כל אלו מרחפת שאלת עצם קיומם של המוזיאונים הנדרשים לא פעם לשינויים מרחיקי לכת, לצעדים פופוליסטיים ולתערוכות "שוברי קופות" כדי לשמור על עצם חיותם. האם קיום בכל מחיר?

פרצופיות: בין הפנים והדיוקן

1700642, **סמטטר א', 2 ש"ס, 1 ז,ז, יום א', 14:00–12:30**
אהד זהבי

הפנים האנושיות הן חידה גדולה, שהולידה במרוצת הדורות מגוון רחב של יצירות אמנות שביקשו להציג אותה או להתעמת איתה ושל דברי הגות ששאפו לבאר אותה או לחדד אותה. במסגרת הקורס נתחקה על ההופעה של קלסתר הפנים בקולנוע, בספרות ובאמנות החזותית, נעיינ בטקסטים נבחרים שתוהים על דיוקן הפנים, על ארשת הפנים ועל הפנים בכלל, ובעזרת כל אלה נשרטט קווים לדמותו של הפרצוף: נתמקד בעין, בסנטר ובפה; נעקוב אחרי עוויתות בלתי־רצוניות, מצמוצים מפתיעים ותווי פנים סוררים; נברר מהו כוחו של המבט, מה מחוללת הצעקה ולמה בעצם אנשים מחייכים; נשאל מה

הפרצוף חושף ומה והא מסתיר, נתוודע לרוח שאצורה בו ולבשר שנותן לו גוף; ונבדוק איך אנחנו תופסים את הפנים ומה בהן לעולם יותר בלתי נתפס.

בין ירושלים לתל אביב: יצירתה של אדריכלות סמלית וממלכתית

הקורס יעסוק בערים ירושלים ותל־אביב ויתמקד בתפקידו של המעשה האדריכלי בתהליך הבניית ישותן הסמלית ומעמדן הממלכתי. מסגרת הדיון בשתי הערים תחל עם קום המדינה ותמשך עד ימינו, והיא תבנה כדיאלוג סמוי המתבטא בסוגיות של ניגוד, הקבלה והשלמה.

נבחן כיצד השפיעו המטענים ההיסטוריים על יצירתם של מיתוסים עירוניים שונים. נמפה את הניגודים התפקודיים, הפוליטיים והיצוגיים של שתי הערים. נבדוק מה קדם למה: האם השוני האדריכלי הוא פועל יוצא של הפערים התרבותיים והסמליים בין הערים או שהיה בו כדי לתרום להעמקת הפערים האלו . בנוסף, ננסה לפענח כיצד משתקפות התמורות ההיסטוריות והגיאוגרפולטיות בעיצוב המרחב העירוני וכיצד הן תורמות לביסוס שפת המקום.

סוגיות אלו יידונו תוך סקירת התפתחותן של שתי הערים, חקירה של פרויקטים אדריכליים נבחרים ועיון בכיטויים מתחומי הספרות, הקולנוע והאמנות. הקורס ישלב סיורים, הרצאות ודיונים.

אובייקט, מבנה וגוף: פיסול במחצית הראשונה של המאה ה־20

בסוף המאה ה־19 ותחילת המאה ה־20 התרחשו בפיסול שלוש התפתחויות אשר בסופו של דבר קבעו את אופי הפיסול בהמשך. ההתפתחות הראשונה (גם כרונולוגית) היא החידושים מרחיקי הלכת שעשה הפסל הצרפתי אוגוסט רודין בטיפול הפיסולי בגוף. המהפכה שהחל בה רודין היא הפיכת הגוף לישות סובייקטיבית שאותה

יש להביא בפני הצופה במקום פסלים בעלי ״תקינות אנטומית״. פיסול גוף במאה ה־20 הותווה במידה רבה ע״י פריצת דרך ענקית שעשה רודין בתחום זה. ההתפתחות השנייה היא המצאת פיסול קונסטרוקטיביסטי, כלומר פיסול המחובר ביחד מחלקים שונים. המובילים בתחום זה היו הקונסטרוקטיביסטים הרוסים שהישיגיהם בתחום גם השפיעו השעה עצומה על תחום הפיסול במאה ה־20. ההתפתחות השלישית, אולי הגורלית ביותר, היא כמובן החדרת אובייקטים מעוצבים (ע״י מעצבים תעשייתיים למשל) לתחום העשייה האמנותית. פורץ הדרך כאן הוא כמובן מרסל דושן. בשיעור נעקוב אחרי הדרכים בהן פסלים החלו לשלב אובייקטים שלא נעשו על ידם. מלבד הצגה של שלושת ההתפתחויות הללו, השיעור יעקוב גם בקצרה אחרי מספר מגמות באמנות בסוף המאה ה־20 ותחילת המאה ה־21 אשר הושפעו או עוצבו ע״י שלושת ההתפתחויות הרות גורל אשר בהן נעסוק במהלך השיעור.

מפת דרכים לתקשורת שיווקית

תעשיית הפרסום בעולם המערבי עוברת טלטלה גדולה שמקורה בחידושים הטכנולוגיים. האינטרנט, הטלפון הסלולארי והטלוויזיה האינטראקטיבית משנים מודלים של שנים ומחלקים מחדש את עוגת הפרסום בין אמצעי וערוצי המדיה השונים.

הקורס יספק לתלמידים ״מפת דרכים״ עדכנית כדי להתמצא ולתפקד במרחב הרב־ממדי של התקשורת השיווקית המשתנה. התלמידים בקורס ייחשפו לתיאוריה ולמחקר האקדמי העדכני, אך גם, ובעיקר, למספר גדול של דוגמאות מכל העולם, מכל תחומי הפעילות של התקשורת השיווקית. כך יוכלו התלמידים לזהות את המגמות לשנים הקרובות ולהצטייד בשיטות העבודה המתקדמות.

<div></div>	<div>הדינוזאור – ממאובן לגיבור תרבות</div>
1700617, סמטטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 14:30–16:00	
ד"ר שמוליק מאירי	

למרות שאחרוני הדינוזאורים נכחדו לפני למעלה מ־65 מיליוני שנים, נטבע המושג ״דינוזאור״ רק לפני כ־170 שנה. בפרק הזמן שעבר מאז דומה שלא זו בלבד שהיצור הנכחד זכה לתחייה, אלא שהוא פולש יותר ויותר לכל תחומי החיים ומככב בתרבות החזותית להיבטיה השונים. הקורס יציג את דרכי התפתחותו של דימוי חזותי, מראשיתו בשדה המדע, דרך ייצוגים שלו במדע הפופולארי ובאמנות ועד להפיכתו לאייקון תרבותי ולמקדם מכירות.

על מנת להבין את דרכי התפתחותו של המושג והדימויים החזותיים המלווים אותו, יש להתוודע תחילה לרקע המדעי, ההיסטורי, החברתי והתקשורתי של המושג ״דינוזאור״. לצורך כך, יוצגו בקורס מושגי יסוד בתחומי הדעת המדעיים הרלוונטיים (גיאולוגיה וביולוגיה אבולוציונית), מזה, ובהיסטוריה התרבותית של המערב במאות 19 – 20, מזה.

היבטיה המגוונים של הפופולאריות שלה זכה הדינוזאור ייבחנו במהלך הקורס בחינה מעמיקה. על מנת לאבחן את סוכני התרבות האחראיים לפופולאריות זו ייסקרו ציוני דרך בתערוכות העולמיות ובמוזיאונים, בספרות המדע הפופולארי והמדע הבדיוני, בקולנוע ובטלביזיה, בעיתונות, בקומיקס ובפרסום.

אהבה ומוות במיתולוגיה היוונית

סיפורי המיתולוגיה היוונית והרומית רוויים יצירתיות ויצרים עזים המיוצגים ביצירות אמנות. הקורס יעסוק בסיפורים הקשורים באהבה (ארוס) במוות (תנטוס) ובגבורה ברובד הנרטיבי, הסמלי והוויוואלי. הקורס יסקור את המטאפורות, הסמלים והארכיטיפים המופיעים באמנות, החל מהאמנות היוונית האנתרופוצנטרית המשמשת השראה לכל תיאורי האדם בתרבות המערבית ועד לייצוגי המיתולוגיה באמנות פוסט מודרנית. בקורס יבחנו גם פרשנויות פסיכולוגיות לסיפורים הללו.

<div></div>	<div>אורבניות: עיצוב העיר בקולנוע ובמדיה</div>
18:00–14:30, סמטטר א', 4 ש"ס, 2 נ"ז, יום א' 14:30–18:00	
סיגל ברניר	

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה־20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה־19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאידך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחמור גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בז'נרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

סדנה בכתיבה יוצרת

״לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים״

(ז'ורז' פרק, חלל וכו': מבחר מרחבים, [1974] 1998).

במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בדרך של הכתיבה ובכתיבה כערך. ננסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים ועירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות 'אחרת' למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לְקַסם שִבְגִילוי.

את הכוחות המחודשים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון. נבנה את ה"יקול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת־ממדיות, נכיר במוסיקליות של

השפה, בְּעֶרְךְ של הריתמוס, בְּצוּרוֹת השונוֹת לְעוֹרֵר רגש ולהנכיח אותו בלשון.נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נופרה מהם ונפרה זה את זה.כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים, עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם.נשוב ונוכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אומנותית. נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה? במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישכללו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולזולתנו ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאומנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הדדי שכדאי לבדוק ולהכיר.נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלווה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח פְּמַעֵשָה הכתיבה.

בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה מביניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך הסמסטר ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

מהי אמנות ומהי אמנות עכשווית?

2700631, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00

ד"ר חיים דנואל לוסקי

כחלק מהשיטה שלי הטוענת כי החל מראשית המאה העשרים האמנות מובילה את המחשבה הפילוסופית ומעניקה לפילוסופים אתגרים המעוררים אותם משנתם הדוגמטית, נעסוק בקורס באמנות הפוסט מודרנית, ונראה כי המגמה נמשכת עד היום. בעוד הפילוסופיה עשתה את מה שמכונה "המפנה התיאולוגי" וחזרה לשמרנות, והיא מסתגרת בפני העולם, הרי שהאמנות ממשיכה לפרוץ דרכים חדשות כשהיא נפתחת יותר ויותר למציאות, וכל שכן אינה בורחת מהתמודדות עם הבעיות הפוליטיות, הגנדריות, הכלכליות והסביבתיות.

בקורס נעסוק באמנים עכשוויים, נכיר את עבודותיהם דרך התבוננות וניתוח עבודות, אך גם דרך הטקסטים הנכתבים על האמנות. נחשוף את הדרכים ואת האמנים המציגים רעיונות חדשים המתאגרים שוב ושוב את המחשבה.

קלאסיקה מאוירת לילדים

1700651, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00

אורנה גרנות

במהלך הקורס נבחן מגוון ספרי ילדים מאוירים ונסקור את התפתחותו של הספר המאויר לילדים מן המאה ה־19 ועד ל'פיקצ'רבווק' של ימינו. מטרת הקורס היא למקד את תשומת הלב והמבט אל האיור כפרשנות חזותית לטקסט מילולי בכלל, ואל הספר המאויר לילדים כסוגה ייחודית בפרט. ההתבוננות ההיסטורית־תרבותית על הפן החזותי של הספר המאויר תיעשה תוך מתן דגש לתרומתם הייחודית של האיור והמאיירים אל התהוותן של היצירות הקלאסיות לילדים. יצירות לדוגמא: יהושע, הפרוע, פו הדוב, פיטר ראביט והקוסם מארץ עוץ. מאיירים לדוגמא: וולטר קריין, רנדולף קלדקוט, מוריס סנדק וטומי אונגרר.

על ודאות, אמת ואמונה

1700655, סמסטר א', 3 ש"ס, שיעור + תרגיל, 1 נ"ז,

יום א' 16:30–19:30

ד"ר מיכאל אברהם

הקורס יעסוק בשאלת האמת והוודאות, ויחסן של אלו לאמונה באלוהים.

נתחיל מדיון בוודאות ובדרכים להשגתה בכלל, נעסוק ברצינוניות ובהוכחות (כמדע, במתמטיקה ובכלל). נדבר על מעמדו של הניסיון בלמידה שלנו, ועל קריטריון ההינתנות להפרכה של פופר. נדון במחלוקת הפילוסופית בין אמפיריציזם ורציולניזם. נבחן את היכוח אודות המודרניזם והפוסט מודרניזם. לאחר מכן נעסוק בהצדקות האפשריות לאמונה באלוהים ולמחוייבות למצוותיו. נבחן את השאלה האם אמונה היא חווייה, האם היא רגש או שכל. האם היא מצדיקה סתירות לוגיות ואחרות, האם היא סובייקטיבית ועוד.

הקורס יהיה בעל אופי פחות פרונטלי, ויעסוק יותר בדיון ועיון משותף בנושאים השונים. יש חובת נוכחות (80% לפחות).

בנוסף להרצאות יתקיים תרגול (שעה שבועית). התרגול הוא רשות, ונוכחות מלאה בו (80% לפחות) יחד עם ביצוע המטלות פוטרת מבחינת הסיום. מטרתו של התרגול היא כפולה: לתת מבט נוסף, ולפעמים אחר, על נושאי הלימוד. בנוסף, בתרגול נעסוק בקריאת מקורות תורניים שעוסקים בנושאים דומים, כדי לערוך היכרות עם המקורות ולא רק עם הנושאים.

החיים בזבל: על פסולת, זבל ומיחזור

1700645, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00

ד"ר גיא שטיבל

ממרומי הר של קרמיקה במרכזה של רומא נרד לצינורות ביובתת קרקעיים,נעבור מבעד לשער האשפות בירושלים, עבור בשרידים של ארוחת קודש ומנחות במדבר יהודה, כלים טהורים מגללי בעלי חיים, החיפושיות, כדור הזבל הגדול בעולם ועד למהפכה התעשייתית ולתל חיריה. הקורס יעסוק בנושאים הנקשרים לעולם הפסולת, הזבל והמיחזור. במהלך הקורס נפרוס את ההיבטים התרבותיים, החברתיים, והפולחניים הנקשרים בזבל כפי שהם מיוצגים לאורך ההיסטוריה.

תרבות ההיפ הופ כטקסט פוליטי

1700649, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00

נירית בן־ארי

מטרת קורס זה היא להבין ולהכיר את תרבות ההיפ הופ בתוך ההקשר הפוליטי, היסטורי, ותרבותי שבו נוצרה, התפתחה, התמסחרה, הפכה למוצר צריכה, ונדהה לרחבי העולם. הקורס יתמקד בשלושה תחומי לימוד: ראשית, הקשר שבין פוליטיקה ותרבות, שנית, תיאוריות ביקורתיות של תרבות פופולארית, ושלישית, מחקרים עכשוויים על מקומן של מסורות אפריקאיות בתרבות האמריקאית. בקורס נעסוק בתרבות ההיפ הופ על ארבעת האלמנטים המרכיבים אותה: ראפ (דיבור בחריזה על רקע מוזיקה), DJ (יצירת ביטים מוזיקליים חדשים מביטים קיימים), ברייקדאנס (סגנון ריקוד),

וגרפיטי. בני נוער שחורים והיספאנים כרובע הברונקס בניו יורק בתחילת שנות השבעים היו הדומיננטיים ביצירת תרבות זו, שמשלבת בתוכה מסורות אוראליות וחזותיות שמקורן באפריקה, כאיים הקריביים, ובתרבות האפריקאית־אמריקאית. תרבות ההיפ הופ השתנתה, אך מאפייניה המוקדמים עדיין קיימים בה, ואותם נחשוף כשם שארכיאולוג חושף שכבות, בעזרת קריאה קרובה וביקורתית של טקסטים ושל חומרים חזותיים כגון מילות שירים, וידאו־קליפים, וסרטי תעודה.

כוכבים נופלים: קולנוע יידיש בין

מזרח ומערב

1700636, סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 16:30–18:00

אביב לבנת

הסרט היהודי דובר היידיש צמח אל תוך משב הרוח המודרני שטלטל את החברה היהודית בעשורים הראשונים של המאה העשרים ובמידה רבה ניתן לראותו כמשקף טלטלה חברתית, נפשית ורוחנית זו. הנושאים והמוטיבים שעולים מהסרטים עצמם, כ־150 במספר, עוסקים בין השאר בשבר של מוסד הקהילה והמשפחה היהודית בעידן של הגירה מסיבית, עיר ומודרניזציה, המתח בין המקצועות היהודיים לכלכליים כמו החזן וזמר האופרה, נושאים של פוליטיקה וזהות יהודית, מגדר, דת, דיבוקים ומיסטיקה – הכל בסימן המתחים שבין המסורת למודרנה.

אוצר קולנועי חזותי זה מאפשר הצצה נדירה אל המרחב היהודי על פני שלושה עשורים דינמיים ודרמטיים שעברו לע הקיבוץ היהודי – ימים מלאי הבטחה אל מול המסגרות והאפשרויות החדשות ועם זאת משקפים את המצוקות בנות הזמן ומטרימים את השבר הגדול העתידי להתרחש.

לאחר המלחמה לטרט היהודי לא היו קהלים וגם לא יוצרים שהיה להם הכח הנפשי להמשיך וליצור. כוכבי הקולנוע היידי, אלה מהם ששרדו היו ככוכבים נופלים ובמידה רבה ביטאו את מסלול הקולנוע היידי שהיה מהיר ומבריק בעלייתו ובנפילתו. במהלך הקורס נבחן את שיתופי הפעולה האמנותיים בהפקות הקולנועיות במרחב הפולני הרוסי והאמריקאי, בין אנשי קולנוע

מקומיים ליהודים כמו גם אופני ההתקבלות של הסרטים בקרב הקהל היהודי והכללי. כמו כן הקורס יבקש לבחון היבטים משווים בין הקולנוע היידי לקולנוע הכללי על זרמיו האוונגרדיים והמיינסטרים כמו גם תרומת היוצר היידי למפעל ההוליוודי.

ישראל לפני ישראל: אמנות עד 1948

1700623, סמסטר א', ש"ס, 1 ו"ג, יום א' 20:00-18:30

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות המודרנית בישראל מאז ראשית המאה העשרים ועד להקמת המדינה. האמנות תוצג גם בהקשר היסטורי ופוליטי. השיעורים הראשונים יעסקו באופן שבו הייתה תחילתה של האמנות בישראל, ובעיקר פעולת בית המדרש לאמנות "בצלאל", חלק מן הפרויקט הציוני הכללי מצד אחד וחלק מתפיסת העולם האירופית ביחס ללאומיות ולמזרח מצד שני. לקראת סוף הסמסטר נעסוק באופן שבו החלה האמנות בישראל להתרכז בנוסחי יצירה שמשענו על תפיסות מודרניסטיות ובינלאומיות. בין לבין נעסוק באופן שבו נעשתה היצירה האמנותית לאמצעי מרכזי של מימוש משימות תרבותיות וקיומיות כ"שליטת הגלות", "שיקום הגוף היהודי" או "בריאת תרבות ילידית". במהלך הקורס ידונו המתחים שהתגלו במציאות התרבותית ב"שנות הישוב" בנוגע לשאלות כמו: יהדות או ארצישראליות, מזרח או מערב, סוציאליזם או בורגנות, אמנות בשירות הבניית אומה או ככלי לביטוי הפרטי והאישי.

הנחת היסוד של הקורס היא שחלק מן השאלות שעלו במהלך השנים הללו שמורות כמן גנים תרבותיים בזיכרון הקולקטיבי והן עולות וצפות גם ביצירה המאוחרת בארץ. לכן יובאו בכל שיעור דוגמאות מן האמנות הישראלית העכשווית כדי להעשיר את הדיון.

החוף והים – מבטים על המפגש בין טבע ועיר

2700644, סמסטר א', ש"ס, 1 ו"ג, יום א' 20:00-18:30

סיגל ברנר

במרחבי כדור הארץ חופי הים הם מהאתרים היותר נחשקים, מעניינים מורכבים ומעוררי קונפליקטים. ניתן

לראות זאת על פי כמות האנשים המבקרים בהם, בתי המלון שנבנית עליהם, האזכורים שלהם ביצירות אמנות, בכתבות במדורי הנדל"ן ובתקדימים משפטיים.

השיעור יעסוק בקונפליקטים שנוצרים ומשתקפים במפגש בין עיר לים, ובחוף המהווה להם סף. שכן הים הוא המרחב הטבעי היחיד הנגיש באופן יומיומי לתושבי הערים, ואילו העיר היא ה"מוצר ידי אדם" הגדול בעולם. ההיסטוריה של העיר המודרנית היא סיפור התרחקותו של האדם האורבאני מן הטבע לתוך מסגרת חיים מתוכננת מעשה ידי אדם. במפגש בין עיר לים מתחדדת מערכת הקונפליקטים של נושאי הסביבה: ההיבט האקולוגי של הפגיעה בים (באמצעות בנייה, הפניית שפכים וכדו') כמו גם ההתגוננות ממנו; ההיבט של צדק חברתי, שכן הים הוא מרחב ציבורי מובהק אך גם משאב נדל"ני נכסף.

בשיעור נבקש ללמוד את המפגש הזה ואת משמעותו בתרבות באמצעות קריאה בטקסטים פואטיים ועיוניים, כמו גם בייצוגים ויזואליים: תצלומים, סרטים, מפות וארכיטקטורות.

זכויות יוצרים

266, סמסטר א', ש"ס, 1 ו"ג, יום ד' 19:00-17:30

עו"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קראמיים, צורפות ועיצובים תעשייתיים. ייסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה). תנותח זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

קורסי בחירה מתקדמים – סמסטר ב'

אוריינטליזם טרום-ישראלי בצילום המקומי

2700641, סמסטר ב', ש"ס, 1 ו"ג, יום א' 12:00-10:30

דור גז

הקורס יבחן את ההקשר התרבותי והאידיאולוגי שבו נעשו תצלומים בסגנון אוריינטליסטי ב"ארץ-ישראל" בעשורים הראשונים של המאה העשרים, בזמן שבו בני העליות הראשונות עסקו בגיבוש דימויים העצמי כחלק מתהליך כינון זהותם הלאומית. במהלך הקורס תודגש האיקונוגרפיה הצילומית המשותפת לעבודותיהם של צלמים יהודים שפעלו באזור במחצית הראשונה של המאה העשרים דוגמת אפרים משה ליליין, אברהם סוסקין וצדוק בסן. באופן זה תודגש הזיקה של תצלומים אלו למגמה היסטוריוגרפית ציונית רחבה של התייחסות למונח "המזרח" באמנות יהודית מאותן השנים. כמו כן, ייבחן המושג "אוריינטליזם" כמונח ביקורתי לניתוח יחסי "מזרח" ו"מערב", לאור השיח הפוסט קולוניאלי.

הפילוסופיה של המאה ה־21: מהי מחשבה אחרי הפוסט מודרניזם?

2700653, סמסטר ב', ש"ס, 1 ו"ג, יום א' 12:00-10:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

מה מבטיח את ייחודיותה של פילוסופיה חדשה והופך אותה לשונה מפילוסופיה שקדמה לה? מה מאפשר לנו עכשיו, אחרי שהעשור הראשון במאה ה־21 עבר, לומר כי יש פילוסופיה חדשה, מחשבה אחרת מהמחשבה הפוסט מודרנית? מהם העקרונות המושגיים הנחשפים בפילוסופיה החדשה? האם המחשבה המודרנית, שהתאפיינה במאבק של הטרינסצנדנטליזם כנגד האימננטיות, התכלית חוסר התכלית (ובמלים אחרות – מאבק מטריאליסטי כנגד האידיאליזם הקיצוני) מתהפך עתה במאה ה־21? באמצעות המחשבה העכשווית (זו של המאה ה־21) נבקש ללמוד הן על המודרניות והן על הפוסט מודרניות, על 'מחשבת פני השטח' דרך המפנה התיאולוגי שהתפתח כבר בשלהי

שנות השמונים של המאה הקודמת, ומעמיד מראה הפוכה בפניה של הפילוסופיה: הפילוסופים של המפנה התיאולוגי מציבים עמדה ביקורתית ביחס לפוסט מודרניזם, ומנסחים עמדה אתית ביחס למציאות, מחויבות להחזיר את הסובייקט כ'מקור' ואת ההגיון ככסיס לכתובה ולדיון, את השפה הפשוטה, ובעצם, חזרה לצורה מסוימת של פרה-מודרניות. על פי היגיון זה, אם הפילוסופיה הפוסט מודרנית נתפשה כמחשבה 'קיצונית', הרי שהאפשרות החדשה תהיה לחפש מקום קיצוני יותר – המקום של האחדות – סובייקט ואובייקט, ושל האימננטיות במחשבה – אדם, עולם ואלוהים המבקשים לעמוד במקום האחד של חווית המחשבה כחוויה טוטאלית. הבנה זו היא הביטוי לכך שהחוויה ניצבת מחדש כראשונית, בעבור עצמה, ודורשת מאיתנו להתייחס אל בלעדיותה, אל כך שהיא אינה בת השוואה. חוסר יכולתנו לחשוב מחוץ לאירועים החושבים אותנו, והבנת מצבה הפרדוקסלי של השפה, יוצרים מצב חדש המתאפיין בגילוי ההיצב העכשווי, פילוסופיה פוסט-קונטיננטאלית הממשיכה את הצורך בהתגברות על מטאפיזיקה על ידי שחרור המחשבה ממה שנכפה עליהם מבחוץ, מכל תכתיב טרינסצנדנטי, כאירוע תיאולוגי ולא אונטולוגי (היידגר): מצב מחשבתי בו שאלת החסד קודמת לשאלת קיום האל, חקר המצב היקומי הפשוט כאירוע המרכזי של המחשבה. אך מה הוא בדיוק החסד האימננטי, וכיצד הפילוסופיה החדשה מבקשת להחדיר אותו אל החיים, אל המציאות?

צעדים ראשונים בפזיקה קוונטית

2700643, סמסטר ב', ש"ס, 1 ו"ג, יום א' 12:00-10:30

ד"ר בעז תמיר

הפזיקה הקוונטית מהווה מהפיכה בתפיסות העולם המדעיות על רקע הפזיקה הקלאסית של תחילת המאה העשרים. היא מגדירה מחדש את האונטולוגיה של הטבע, את היחסים בין המדען לטבע ואת תפקידה של התורה המדעית בכלל. לפזיקה הקוונטית הצלחה אדירה בניבוי ובהסבר המדעי, ואולם היוכחים הפילוסופיים סביב טענותיה עדיין מתנהלים.

הקורס יעסוק במושגים בסיסיים כמו סופרפוזיציה

קוונטית, מדידה קוונטית, דואליות חלקיק גל, עקרון אי הוודאות, יחסי צופה אובייקט, שיורר של חלקיקים, דה־קוהרנס, עיקרון ההתאמה ועוד. כמו כן יוצגו בקורס מספר יישומים מודרניים של הפיזיקה הקוונטית בתחום האינפורמציה והחישוב כמו טלפורטציה קוונטית, הצפנה קוונטית, חישוב קוונטי ועוד.

העיר קהיר: היסטוריה של אמנות

2700650, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 10:30–12:00

ד"ר חוסני אלח'טיב שחאדה

העיר קהיר נחשבת לבירת התרבות והאמנות הערבית של ימינו. בקורס זה נלמד על התפתחותה של העיר, שבמידה רבה משקפת גם את התפתחותה של תרבות האסלאם מראשיתה ועד ימינו. נדון בביטויים האמנותיים החזותיים אשר עיר זו מספקת לנו לאורך התקופות וזאת בהקשר התרבותי הרחב: הדתי, הפוליטי והחברתי. אנו נתייחס גם לביטוייה של עיר זו באמצעים אמנותיים בני זמננו, בציור, בספרות, בשירה ובקולנוע.

הישראלי בראי הקומיקס

2700642, סמטטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז, יום א', 10:30–14:00

ד"ר בן ברוך בלוי, צחי פרבר

מטרת הקורס להציג את האופן בו נתפסת ההוויה הישראלית על גווניה הרבים באמצעות הקומיקס. הקומיקס הישראלי שנוצר טרם הקמת המדינה ועד לימינו אלה, דומה בתמהיל התכנים שלו לקומיקס הכללי בשקפו את ערכי החברה ותכניה מכל זווית אפשרית: עם במצור, צבא ובטחון, סטריאוטיפים חברתיים, ועד למקומו של הפרט בהוויה הישראלית.

במהלך השיעור יוצגו סדרות קומיקס שפורסמו בירחונים לילדים, בעיתונים יומיים ובספרים (הנובלה הגרפית). במקביל לכך נארח בשיעור ציירי קומיקס ממגורים רבים – קומיקאים ידועים, אך גם כאלה הנמנים על החברה החרדית.

324

שירת תל־אביב

1700633, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

ד"ר עודד מנדה־לוי

דבמהלך מאה שנות קיומה של תל אביב התפתחה מסורת מפוארת בייצוג העיר. ההתייחסויות השיריות המשקפות מציאות פיסית וחברתית אך גם עולמות נפשיים־אישיים מייצרות דרמה ספרותית גדולה, המהווה, כשלעצמה, פרספקטיבה מרכזית בהיסטוריוגרפיה של השירה העברית והישראלית. המסורת השירית החלה להיווצר בשנות ה־20 של המאה ה־20 במסגרתה מתקיים דיאלוג מתמיד, ישיר ועקיף, בין משוררים ודורות של שירה. לאחר מבוא היסטורי־תרבותי אודות העיר תל אביב, נעסוק בתחנות שירה מרכזיות המשקפות את האבולוציה האידיאית, פוליטית, פואטית וסגנונית בייצוג העיר. נקרא, בין היתר, שירים וחסיוכות שירה מאת: שמעונוביץ, רחל, טמקין, ראב, שטיינברג, למדן, אצ"ג, קרני, שלונסקי, בת־מרים, גולדברג, אלתרמן, ישורון, זך, אבידן וויזלטר.

קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית

1800113, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

רונו לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו־ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלושים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משרה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

וידאו־ארט כעשייה פוליטית

2700658, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

ד"ר יצחק בנימיני

בקורס נבחן עבודות וידאו, במיוחד של יוצרים ישראלים, ונבחן כיצד הם מקיימים שיח ושיח עם הסיטואציה הפוליטית בישראל, תוך שהם מהווים למעשה אירוע פוליטי בזכות עצמו. כך למשל בעבודות העכשוויות של אורי צייג, דורון סלומונס, בועז ארד, מיכל רובנר, מעין אמיר, סיגלית לנדאו ויעל ברטנא. עבודתה של ברטנא המציגה הקמה של התנחלות ישראלית מסוג "חומה ומגדל" בוורשה הנה דוגמה מופתית לכך. נבחן את העבודות הללו ואת משמעותן התרבותית לאור התיאוריות של ביקורת האמנות בשיח הפוסטמודרני והפסיוכואנליטי.

עיונים בתורת רבי נחמן מברסלב

1700519, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

ד"ר נדון שנקר

ניתוח טקסטים מ"ליקוטי מוהר"ן" ומה"מעשיות" כגון: מבוא, סוד המחלוקת, הזיכרון, תורת הזמן והחלל, מידת השתיקה, שילוח הקן, סוד הניגון, בת המלך, שבע הקבצנים, הלב והמעייני ועוד.

תיאוריות של לבוש

2600811, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

ד"ר מיכל פופובסקי

כלכלת־לבוש, פוליטיקת־לבוש, התנהגויות של לבוש, הן חלק בלתי נפרד של יחסי סובייקט וחברה. הקורס מנתח בהקשר זה מושגי תשתית: מהו 'לבוש' ולשם מה 'מתלבשים' ו'מלבישים'? חומר הלימוד כולל במקביל הכרה של מבעים שונים של אופנה (כולל קולנוע ופרסום) וטקסטים של תיאורטיקנים שעבודתם רלוונטית לתחום זה.

דומה ולא דומה: חלל מורפולוגי בעיצוב ובאמנות

2700632, סמטטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 12:30–14:00

יז' מיכלוביץ'

אחת הטענות המרכזיות בדיון על אמנות בתקופה מודרנית נוסחה ע"י וולטר בנימין כאובדן של "הילה" או "יחידאיות" של עבודת אמנות כתוצאה מפיתוח מואץ של אמצעי שעתוק, החל באמצעים שבנימין הכירם, כגון ליטוגרפיה, קולנוע וכ"ד, עד לשעתוק דיגיטאלי של העידן הנוכחי. טענה זו תשמש כנקודת מוצא לדיון במספר סוגיות באמנות ועיצוב של המאה ה־20 (וגם לפני כן) במונחים של היחסים הדינמיים שבין "מקור" מצד אחת, ו"העתק" (או שעתוק) מצד שני.

הדיון ייפתח בכירור של המושג "חלל מורפולוגי", כלומר סך הכל הגרסאות האפשריות של אובייקט או דימוי נתון. בהשאלה מתחום ביולוגיה אבולוציונית שם חלל מורפולוגי מסמן פריסה של הצורות השונות שאורגניזם מסוים יכול ללבוש, המושג של חלל מורפולוגי ייושם על אובייקטים ודימויים מעוצבים ועבודות אמנות. לשם כך ייעשה בירור מקדמים של שניים מהמונחים המרכזיים באסתטיקה של המאה שעברה, דהיינו גריד (grid) וסדרה. תוך כדי כך, נראה כיצד הגריד והסדרה הפכו הן כעקרונות המארגנים של עיצוב ואמנות והן כנושאים עצמאיים בשני התחומים.

הדיון הראשון בחלל מורפולוגי ייסוב סביב יצירותיהם של שני ציירים – הירונימוס בוש ורובנס – אותן ננתח כמערך צורני וחזותי אינסופי: גוף כחיבור בין אורגני ל"מכני" במקרה של בוש, וגוף כסך הכל של תנוחות וזוויות ראיה במקרה של רובנס. תוך כדי כך נדון גם בשינויים שחלו ברישום כמעבר מרישום של קו אחד של דימוי אחד אל רישום סקיצה שבו מתוארות האפשרויות השונות של אותו הדימוי (הרישום המפורסם של ליאונרדו דה־ווינצ'י של סוס הנעמד על רגליו האחוריות). דיון זה יוביל אותנו לדיון ברישום של מעצבים שבו הרעיון הראשוני מיוצג כפריסה של האפשרויות השונות של אותו דימוי או אובייקט. חלק זה של הדיון בחלל מורפולוגי יסתיים בניסוח של תהליך עיצובי כ"טיול" בחלל האפשרויות השונות של האובייקט

או הדימוי המעוצב, וכן תיאור של תהליך עיצוב במונחים של בחירה במקום של "יצירה" או אף "בריאה".

בין יתר הנושאים בהם נדון בשיעור יהיו אובייקטים ודימויים חסרי צורה מוגדרת ותפקידם בעיצוב ובאמנות; אובייקטים ודימויים "אוניברסאליים", כלומר המכילים בתוכם את סך הכל האפשרויות השונות של עצמם; משמעות ה"מקוריות" לעומת "העתקה" ועוד.

על תמונות ואמנים: שלושה מודלים לפענוח ופרשנות

2700646, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, א' 16:00–14:30**

^{ד"ר מיכל פופובסקי}

מטרת הקורס הינה להציג שלושה מודלים לפענוח עבודות בשדות הייצוגים החזותיים ולפרשנותן. על בסיס קריאה בטקסטים של פרויד, פנובסקי ולאקאן יוצגו בקורס זה, שלוש גישות העוסקות בחקר הסימנים בשדות הייצוגים החזותיים השונים. שלוש גישות אלה יוצגו כשלוש עמדות תיאורטיות שונות דרכן נלמד שיטות איתור, איסוף, ניתוח ופרשנות סימנים חזותיים. בהקשר זה נתמקד בשיח הפסיכואנליטי של פרויד כפי שהוא נוסח בתחילת המאה העשרים, נמשיך בשיח של לאקאן המסתמך על השיח הפרוידיאני ועל עמדות הפענוח והפרשנות שלו אך החורג ממנו, ונסיים בשיח של פנובסקי ובקשריו לשיח הסמיוטי, כפי שהוא בא לידי ביטוי במערב במחצית השנייה ש להמאה ה־20. כך, תוך כדי עימות שלושת הגישות עם תיאוריות העוסקות בביקורת התרבות במאה ה־20, נוביל מעמדה של פענוח לעמדה של פרשנות.

אמנות ותרבות באסלאם בימי הביניים

2700656, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 16:00–14:30**

^{ד"ר חוסינ אלח'טיב שחאדה}

בקורס זה, נפרוש בפני הסטודנטים מגוון רחב של היצירה האמנותית האסלאמית בתחומים שונים, כגון: ארכיטקטורה חילונית ודתית, אמנות זעירה, ציור וקליגרפיה; כמו כן, נדון בתחום כתבי־היד המעוטרים המכילים מיניאטורות מימי הביניים, תוך דגש על הקשר בין טקסט לציור; נושאים אמנותיים אלו מיועדים להקנות לסטודנטים אספקט נוסף להבנת התרבות

326

האסלאמית החומרית על מכלול ענפיה, תוך דגש ע ללימודי תקופות היסטוריות שונות של שלטון האסלאם. הדבר יכול לספק ראייה חדשה בתחום תרבות האסלאם ודרכי השימוש בהעברת ידע תרבותי ואידיאולוגי.

תולדות המוסיקה של המאות 20-21: עשר יצירות מופת

2700657, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, א' 16:00–14:30**

^{ד"ר איל אדלר}

הקורס יעסוק במוסיקה של המאות 20-21, בהיבט אנליטי־חוויתי. בכל שיעור נדו ובמלחין בולט ומתווה דרך לאורך המאה, דרך האונה ודיון עומק ביצירה בולטת פרי עטו. מתוך התבוננות ביצירה זו וביצירות נוספות של המלחין, נחשוף מעט מעולמו הסגנוני־אסתטי של המלחין ונדון בסוגיות נוספות כגון: קשרי גומלין בין מוסיקה לאמנות חזותית במאה ה־20 (ארנולד שנברג־ז'אסילי קנדינסקי; מורטו פלדמן־מרק רותקו...), השפעות חוץ־מערביות ואקווטיות (קלוד דביوسی; סטיב רייך; ג'ון קייג'...); הרמוניה, גוון וצבע במוסיקה בת זמננו, ועוד. התבוננת זו, מנוקדת מבטו של מלחין, תועבר ברצף היסטורי־כרונולוגי למן תחילת המאה ה־20 ועד לימינו אנו.

אדריכלות ועיצוב במאה ה־20: היבטים תיאורטיים

1700618, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 16:00–14:30**

^{זיוה שטרנהל}

הקורס יעסוק בהגדרה חדשה של האדריכלות והעיצוב במאה ה־20. במהלך הסמסטר נחשוף את השורשים ההיסטוריים של התנועה המודרנית ונבחן את המיתוסים שנקשרו הן למהפכה שהתחוללה בתחילת המאה והן לריאקציה לעקרונותיה שאיפיינה את מחציתה השנייה. ניתוח הרעיונות שגיבשו אדריכלים מובילים כמו לה קורבוזיה, גרופיוס ומיס ומסודות כמו הוורקבונד והבאוהאוס, יגלה עולם אינטלקטואלי מורכב ורב סתירות. בתוך כך יתברר שמאחורי קופסאות הבטון וגורדי השחקים הסתתרו רעיונות רוחניים שהשפעתם המתמשכת ניכרת גם בתחילת האמה ה־21.

המהלך הסוציו־פואטי: אמנות וידאו עכשווית מהמזרח התיכון

2700651, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 16:00–14:30**

^{דור גז}

טכנולוגיית הוידאו, ככזו המייצרת אשליה ש לתנועה באמצעות רצף של דימויים סטטיים, אפשרה אופן התבוננות חדש באמנות, ככזו המנהלת יחס 'ישיר' עם המציאות דרך תיווך אופטי. למעשה, המצאת הדימוי הנע מהווה מוקד לחשיבה אסתטית חדשה מאז שנות השלושים, כאשר התנועה הסוריאליסטית החלה לייצר 'קולנוע ניסיוני' בכדי לבחון את תיאורם של החלל והזמן דרך עין העדשה. עם המצאת טכנולוגיית הוידאו בסוף שנות השישים הפך הוידאו לכלי זמין ווול יחסית ואמנים רבים, בעיקר אמריקאים, החלו לעשות בו שימוש נרחב. המצלמה, כמכשיר שהומצא במערב, משמשת כיום ככלי אמנותי־ביקורתי משמעותי בידיהם של אמנים עכשוויים מרכזיים מאזור המזרח התיכון דוגמת: אקראם זעטרי (לבנון), ואליד ראאד (לבנון), סולמו שאהאזי (איראן), סולימן מנסור (פלסטין), קוקן ארגון (טורקיה) ורביע מרואה (מצרים). אמנים אלו בוחנים את הסירקולציה של הדימוי ביחס למציאות האזורית דרך בחינה איקונוגרפית של סריקות מארכיונים, דימויים מהאינטרנט, תצלומי עיתונות, תוכניות טלוויזיה ועוד. עבודותיהם משקפות את העידן הפוסט 'סעיד', את התמצאותם במחקר האוריינטליסטי העכשווי כצומת רב־יסטרי, כמו גם הכרות מעמיקה עם הגותם של חוקרי צילום וויידאו דוגמת מרשל מקלוהן, ולטר בנימין, סטנלי קאוול ורוזלינד קראוס. הכרות זו יצרה מגמה אותה ניתן להגדיר כ"מהלך סוציו־פואטי": ניסוחם של היבטים סוציולוגיים באופן שמחלץ מהם ממד פואטי ואמנותי. מגמה זו, הכוללת גוף עבודות רחב ומגוון, מאופיין בזיקה אמנותית מורכבת לפרקטיקות סוציולוגיות, היסטוריות ואנתרופולוגיות.

יקומים מקבילים: עולם האמנות אחרי בית הספר

2700652, **סמטטר ב' 2**, **ש"ס, 1 ו"ז, יום א' 16:00–13:30**

^{מירה לפידות}

לוח השנה של עולם האמנות מנוקד באירועים וזירות קבועים ומחזוריים (ביאנלות, ירידים, פרסים, תערוכות גמר, מכירות פומביות ועוד). הקורס יעסוק בזירות ובאירועים אלה. ב"שחקנים" השונים שנוטלים בהם חלק (אמן, גלריה, מוזיאון, אספן, אוצר, מבקר ועוד) ובמפגשים שנוצרים ביניהם. דרך ניתוח מקרי מבחן יועלו שאלות עקרוניות ונקודות מבט שונות על עולם האמנות שמחוץ לאקדמיה. הקורס ילווה ברשימת קריאה והסטודנטים יתבקשו להכין פרונטציה קצרה לפי נושאי המפגשים.

סוגיות הלכתיות אקטואליות בעיניים מודרניות

2700660, **סמטטר ב' 3**, **ש"ס, 1 שיעור + תרגיל, 1 ו"ז**

יום א' 19:30–16:30

^{ד"ר מיכאל אברהם}

הקורס יעסוק בלימוד ועיון בסוגיות הלכתיות רלוונטיות לחיינו: דילמות באתיקה רפואית. דילמות בדיני נפשות. יחס ההלכה לגוי, לאישה, לחילוני ולאחר. סובלנות ופולורליותם בהלכה. קונפליקטים ופרדוקסים נורמטיביים בהלכה ובכלל. תפיסות של דיני הקניין ומושגי הבעלות כמקרי מבחן להבחנות בין הלכה, מוסר ומשפט. הלכה והמצואות המשתנה: על שינויים בהלכה. על ערך האוטונומיה והסמכות ההלכתית.

הקורס יהיה בעל אופי פחות פרונטלי, ויעסוק יותר בדיון ועיון משותף בנושאים השונים. יש חובת נוכחות (80% לפחות).

בנוסף להרצאות יתקיים תרגול (שעה שבועית). התרגול הוא רשות, ונוכחות מלאה בו (80% לפחות) יחד עם ביצוע המטלות פוטרת מבחינת הסיום.

מטרתו של התרגול היא כפולה: לתת מבט נוסף, ולפעמים אחר, על נושאי הלימוד. בנוסף, בתרגול נעסוק בקריאת מקורות תורניים שעוסקים בנושאים דומים, כדי לערוך היכרות עם המקורות ולא רק עם הנושאים.

דת פולחן ומקומות קדושים

9401222, **סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 18:00–16:30**
ד"ר דורון בר

כמוקד הקורס יהיו שתי תופעות תרבותיות אשר השפעתן על המרחב והמקום גדולה – מחד גיסא המקום הקדוש והעלייה לרגל אליו ומאידך גיסא אתרי הנצחה וזיכרון. הקורס ידון בתופעות אלו מנקודת מבט היסטורית ועכשווית, תוך מתן דגש לבחינת השפעת תופעות אלו על המרחב. במהלך השיעורים וסירוי השטח שיערכו במהלך השנה ידונו נושאים הקשורים בהתפתחות המרחב המקודש ובדרך צמיחתם של אתרי הנצחה וזיכרון בהיסטוריה הרחוקה והקרובה יותר של מדינת ישראל. ירושלים וסביבותיה יהוו את המרחב העיקרי שבו יעסוק הקורס. העיר, המקודשת לבני שלושת הדתות המונותיאסיטיות, תהווה לפיכך מעבדה חיה שבה יבחנו סוגיות הקורס.

תולדות העיצוב המודרני

(הקורס אינו מיועד לסטודנטים במחלקה לעיצוב תעשייתי)
2700659, **סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א', 18:00–16:30**
ד"ר אורי ברטל

העיצוב מקיף אותנו בכל מקום בו אנו נמצאים, בכל פעולה שאנו עושים והוא בעל השפעה רבה על חיינו גם אם אנו מודעים לה או לא. העיצוב הינו צורה של תקשורת (לא־מילולית) בה אנו מוסרים מסר על זהותנו באמצעות האובייקטים המקיפים אותנו. לכן הוא לא רק משקף את החברה ורוח התקופה בה נוצר, אלא גם יוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו. ככזה הוא מכשיר כוחני בתרבות ובחברה.

בשנים האחרונות הפך המושג "עיצוב" קשה יותר ויותר להגדרה, משום שהגבולות בינו לבין תחומים אסתטיים אחרים כמו ארכיטקטורה ואמנות היטשטשו. עם זאת, ברור כיום כי העיצוב אינו עוסק באסתטיקה בלבד, הוא בעל רבדים רבים – תרבותיים, כלכליים, חברתיים ותקשורתיים. הקורס יציע מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה העשרים והעשרים ואחת ואת מקומה והשפעתה בחברה העכשווית.

328

אוכל למחשבה: מזון, תרבות ושאר ירקות

2700654, **סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 18:00–16:30**
ד"ר שוש מרזל, ד"ר גיא שטיבל

מזון הוא אחד ההיבטים הבסיסיים ביותר בחיים וככזה משמש נקודת מבט חשובה על התרבות האנושית. הקורס יוקדש ללימוד המשמעויות התרבותיות של מזון ושל אכילה. מדוע למשל נחשבו לחם, יין ומלח כקדושים ובשר עשוי היה להיותפס כטמא. לבר מן המשמעויות הדתיות, נבחן את המשמעויות החברתיות של האכילה: כיצד מתיישבים לאכול? מי ישב בראש השולחן ומדוע? למה נוהגים היום אנשים לאכול בצלחות נפרדות אחרי אלפי שנים של שיתוף? נעמוד על הקשר בין נימוסי שולחן, מספר מנות האוכל ומעמד חברתי. לבסוף נתייחס לטכנולוגיות ייצור ולהיבטים הכלכליים הקשורים במזון.

פוסט מודרניזם: פוסט מורטם

2700601, **סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 18:00–16:30**
ד"ר גל נטורה

הקורס יבחן בצורה ביקורתית את המונח "פוסט מודרניזם" על שני היבטיו: הן כמונח המגדיר תקופה, והן כדרך מחשבה אשר ננקטת ביחס לתרבות חזותית. לשם כך, חלקו הראשון של הקורס יתמקד בדיון נרחב במאפייני המודרניות, כפי שהם עולים מאמנות, תרבות, עירוניות, אופנה, כלכלה וצרכנות במחצית השניה של המאה ה־19 בצרפת. לאחר מכן נדון בהרחבה באמצעות טקסטים ויצירות מהשדה החזותי במונחים מודרניזם, רה־מודרניזם, פוסט מודרניזם, פול־מודרניות ומודרניות שניה, בחלקו השני של הקורס נתמקד בדיון בפוסט מודרניזם כעמדה סובייקטיבית הננקטת ביחס לתרבות, תוך ניתוח טקסטים שונים שנכתבו בהשפעת המרקסיוזם. דיון זה יתמקד במונחים: טעם, שיפוט והביטוס, חרושת התרבות ואוונגרד, ילווה בניתוח תמות חזותיות הקשורות בסוגיות של ייצוג וסימולקרה, ציטוט, אוונגרד, קיטש וצרכנות. נסיים בניתוח יצירות אמנות המשקפות אידיאולוגיה (מגדרית, מינית, מעמדית, פוליטית, דתית וגזעית). תוך התמקדות באקרת־יאולוגיה, פמיניזם, דת ופוסט קולוניאליזם.

סדנה בכתיבה יוצרת: שירה, מסה, ביקורת

2700655, **סמטטר ב' 4 ש"ס, 2 נ"ז, יום א', 20:00–16:30**
ד"ר דרור פימנטל

השירה, כותב המשורר הגרמני הגדול ריינר מריה רילקה, היא "אוושה על כלום", "בת רוח". שהרי השירה היא המדיום הלשוני המינורי ביותר: במקום תוכנות, מצלמות, תפאורה וצבעים, כל מה שצריך כד לכתוב שירה הוא דף ועט. אך עם זאת, האפקט שלה אדיר, שכן יש ביכולתה לייצר שורות אלמותיות שיחקקו בלבותינו לנצח. מתח עצום זה בין התוכן האלמותי מזה, לבין הצורה הפשוטה והעדינה מזה, חווה כל מי שאי פעם חטא בכתיבת שירה. זו בדיוק עבודת הישרה: להכיל את עורפות המשמעות בכלי השביר של השורה הקצוצה. בסדנה נתרגל את עבודת השירה, תוך כדי התוודעות לטכניקות כתיבה כמו משקל וחריוזה, אימאז' והרמו, ולצורות שיריות מצומצמות ורחבות, מסורתיות ומודרניות, מזרחיות ומערביות. כל זאת מתוך עיון בדוגמאות מופת מהשירה העברית ומשירת העולם. בסדנה תתורגלנה גם הצורות הספרותיות של המסה והביקורת, שהן בבחינת השירה של התיאוריה: הכתיבה המסאית והביקורתית אינה נדרשת לקיים את האפראט האקדמי של הציטוט וההערות, ובדומה לשירה, יש בה ממד יותר פיגורטיבי ואישי.

תיאוריה ביקורתית

סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום ד', 19:00–17:30
ד"ר רפאל זגורי אורלי

הקורס יבחן תחילה את שאלת התיאוריה הביקורתית, תוך שחזור היסטורי של השאלה הזו, החל מיריית הפתיחה שלה במחשבה הקנטיאנית.

לאחר מכן, נבקש להעריך את הפוריות של הפילוסופיה הביקורתית הקנטיאנית, מבחינת המחשבות והדיונים שלנו כיום. גם לאחר מספר כה רב של תהפוכות פוליטיות, אסתטיות, תרבותיות, וכו', נוכל להבחין בנוכחותה של התיאוריה הזו ובפרודוקטיביות שלה במחשבה העכשווית.

חיים על הקצה

9401211, **סמטטר ב' 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום ד' 19:00–17:30**
ד"ר רוני לב

מים, אויר וקרקע הם מקורות החיים שלנו. כדור הארץ מתחמם, מקורות המים מודהמים והקרקע נכבשת על ידי כבישים, בניני ענק, מפעלי תעשייה והררי פסולת. מאז הופעת הספר "האביב הדומם" באמצע המאה הקודמת, הולכת וגוברת המודעות לעובדה שכולנו חיים על הקצה. לקברניטי החברה המודרנית ברור שיש למצוא דרכים מתאימות לחיות עם הסביבה, ולהשתמש במשאביה בצורה מושכלת וברת קיימא. התיקשות וזיהתה את הטרנד הירוק, ומשדרת בלי הפסק אינפורמציה בערוצים הכתובים והדיגיטליים. תהליכי ההרס עדיין אינם נעצרים אך יש התענינות, מחקר והרבה יומים המחפשים כר להשקעה. אנרגיות חילופיות, חקלאות אורגנית, קיימות מקומית – אלה כבר לא מושגים של ירוקים הזויים אלא מופיעים על הבמה של כנסים בינלאומיים חשובים ובמשרדיהם של יועצים וכלכלנים. השאלה אם רק טרנד ירוק שיתחלף מחר בטרנד אחר, או שינוי מהותי הכרחי בכלכלה ובאורחות החיים? האם גם בארץ מתחיל להתחולל שינוי, או רק בצפון אירופה העשירה אפשר לקיים מערכות חיים המתחשבות בכריאות הסביבה ובדורות הבאים?

לאורך כל הקורס נתבונן על המציאות דרך משקפי המעצב: נתייחס לקונפליקט הקיים בין המעצב כמניע צרכנות לבין המעצב כאדם בעל חזון, המכיר בצורך הקיומי לשנות כיוון כדי להמשיך ולחיות על פני כדור הארץ. נבחן בכלים מדעיים את הגורמים הפוגעים במקורות החיים, ומשמעויות הפגיעה.

נכיר גישות והצעות אופרטיביות לתכנון, לניהול ולעיצוב בר קיימא. נחשוב ונדון איך להמשיך ליצור, לייצר ולחיות חיים מודרניים בלי ליפול מהקצה, תוך דגש על מעורבות אישית של כל אחד מאתנו.

באמצע הסמסטר נצא לסיור שבו נכיר יוזמות מקומיות שמקדמות קיימות בעיר. נחווה את הצורך בשילוב בין חזון, נחישות, שיתוף ציבור ומערכת עירונית תומכת.

לקורס מתלווה אתר המכיל מאגר מידע עשיר הגדל משנה לשנה.

נבחן בכלים מדעיים את הגורמים הפוגעים במקורות החיים ומשמעויות הפגיעה.

נכיר גישות והצעות אופרטיביות לתכנון, לניהול ולעיצוב בר קיימא. נחשוב ונדון איך להמשיך ליצור, לייצר ולחיות חיים מודרניים בלי ליפול מהקצה, תוך דגש על מעורבות אישית של כל אחד מאתנו. באמצע הסימסטר נצא לסיור שבו נכיר יוזמות מקומיות שמקדמות קיימות בעיר. נחווה את הצורך בשילוב בין חזון, נחישות, שיתוף ציבור ומערכת עירונית תומכת.

לקורס מתלווה אתר המכיל מאגר מידע עשיר הגדל משנה לשנה.

יוזמות עסקית

2700505, סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום ד' 17:30-19:00

ראובן בילסקי

הסטטיסטיקה מגלה כי אחוז גבוה מבין העסקים החדשים אינו מצליח לשרוד. נלמד שיטות וכללים אשר יעזור לכם להקים עסק חדש ולהצליח. הקורס יכול לרבים מהנושאים שצריך לדעת כדי להקים עסק עצמאי. הוא יוביל את הסטודנטים צעד אחר צעד בכל השלבים בדרך להקמת עסק מצליח. בין הנושאים שיילמדו: איך להחליט על המבנה והעיצוב הפנימי של העסק; איך לפתוח חשבון בנק, איזה חשבון ובאיזה תנאים; איך להחליט על סוג העסק; איך להחליט על המסגרת החוקית של העסק; אמנות המכירה של המוצר; ניהול עובדים ועוד.